

DIGITALISERINGENS PÅVERKAN PÅ REDOVISNINGSKONSULTENS PROFESSIONELLA IDENTITET

Examensarbete – Kandidat
Företagsekonomi

Anna Eklund
Annica Thai
Maja Wikström

2019: VT2019KF28



HÖGSKOLAN I BORÅS

Svensk titel: Digitaliseringens påverkan på redovisningskonsultens professionella identitet

Engelsk titel: The digitization's impact on the management accountant's professional identity

Utgivningsår: 2019

Författare: Anna Eklund, Annica Thai & Maja Wikström

Handledare: Nicklas Salomonson

Abstract

Background: The development of digitalization and automation has had a large presence in our society, with great effects on different professions, resulting in the human presence being replaced. In recent years the management accounting businesses has been strongly influenced by the digitalization. Studies have indicated that most of the administrative tasks will become more consultatory, changing the management accountant's role. How does digitalization affect the management accountant's professional identity?

Problem: In order to understand the effects of digitalization on the management accountant's professional identity, we designed our issue based on theories. The purpose of this study is to map and analyze how the professional identity has changed, focusing on the three crucial aspects that constitutes the professional identity; *specialized knowledge resource, interaction know-how and cognitive understanding*. The study also analyzes the management accountant's views of the future of the industry and compares it with the theories regarding the impact of digitalization on their profession.

Method and Theory: In this study, we defined digitalization as an automation of workflow, where routine tasks are being automated. By this definition, this study will analyse how the digitalization is used by the management accountants, the purpose is to gain knowledge in how far the industry has come in the technical development. Furthermore, the theory of profession has been used, defined and described by six steps on how to achieve a profession. The professional identity within service work is influenced by external changes. The theory behind the professional identity is constituted by three aspects concerning management accountants. This study is constructed by a qualitative method, where the empirical data has been gathered through semistructured interviews with seven operating management accountants. The range represents a total of six accounting offices.

Results of study: The digitalization has influenced the management accountants tasks and how they perform them. The development of the digitalization also brought a need for the management accountants to possess a wider range of knowledge and to be very socially competent. These factors are part of what composes the cognitive understanding and have been affected by the technical development. The result of the study indicates that the technical development has had an impact on the management accountant's professional identity and will continue to do so in the future.

Keywords: Digitalization, professional identity, management accountant, technological development, accounting

(This paper is written in Swedish)

Sammanfattning

Bakgrund och problemdiskussion: Digitalisering och automatisering har en allt mer närvarande roll i samhället, med stor påverkan på olika yrken, där den mänskliga närvaron ersätts. Redovisningsbranschen har på senare tid varit starkt influerad av den tekniska utvecklingen. Redovisningskonsultens yrkesroll påverkas och tidigare studier indikerar att rollen främst kommer vara rådgivande istället för administrativ i framtiden. Hur påverkas redovisningskonsultens professionella identitet av denna utveckling?

Syfte: Studiens syfte är att förstå hur digitaliseringen påverkat redovisningskonsultens professionella identitet och hur de ser på en framtid påverkad av digitaliseringen. För att kartlägga och analysera hur den professionella identiteten förändrats läggs särskilt fokus på de tre centrala aspekter som utgör en professionell identitet; *specialiserad kunskap, social kompetens och kognitiv förmåga*. Studien ska även bidra till en förståelse för hur redovisningskonsulterna spår yrkesrollens framtid.

Teori och metod: Studien utgår från att digitalisering innebär en automatisering av arbetsflödet, där rutinemässiga arbetsuppgifter automatiseras. Studiens resultat har jämförts med teorier för huruvida digitaliseringen använts av redovisningskonsulterna, i syfte att uppnå kunskap om hur långt branschen kommit i den tekniska utvecklingen. Vidare har professionsteorin använts, där professionsbegreppet beskriver hur en profession uppnås genom sex olika steg. Den professionella identiteten i serviceyrken påverkas av externa förändringar. Teori kring den professionella identiteten utgår ifrån tre centrala aspekter hos redovisningskonsulterna; *specialiserad kunskap, sociala kompetens och kognitiv förmåga*. Studien har utförts genom en kvalitativ metod där empiriskt datamaterial samlats in genom semistrukturerade intervjuer, med sju verksamma redovisningskonsulter. Urvalet representerar totalt sex olika redovisningsbyråer. Datamaterialet har därefter analyserats utifrån ovanstående teorier.

Studiens resultat: Resultatet av studien visar att digitaliseringen påverkat redovisningskonsultens arbetsuppgifter och arbetssätt, då flera arbetsmoment digitaliserats. Utvecklingen har medfört ett tryck på en bredare kunskapsbas samt att redovisningskonsulten numera bör besitta en hög grad av social kompetens. Dessa faktorer är delar av den kognitiva förmågan som även influerats av den tekniska utvecklingen. Sammanfattningsvis har redovisningskonsulternas professionella identitet påverkats av den tekniska utvecklingen och spås göra det även i framtiden.

Nyckelord: Digitalisering, professionell identitet, redovisningskonsult, teknisk utveckling, redovisning

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Nicklas Salomonson för hans engagemang och handledning under uppsatsskrivandet. Hans konstruktiva kritik har bidragit till värdefulla insikter som varit essentiell för vår studie. Vidare vill vi tacka samtliga respondenter som trots en period med hög arbetsbelastning tagit sig tid att medverka i studien. Utan er och ert engagemang hade studien inte varit möjlig att genomföra. Slutligen vill vi tacka familjer och vänner som stöttat oss genom hela uppsatsskrivandet.

Borås den 4 juni 2019

Anna Eklund

Annica Thai

Maja Wikström

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Problemdiskussion.....	2
1.3	Syfte & frågeställningar.....	3
2	Teoretisk referensram.....	4
2.1	Digitaliseringens påverkan på redovisningskonsultens arbete	4
2.2	Professionsteori.....	5
2.2.1	Professionsbegreppet.....	5
2.2.2	Professionell identitet.....	6
2.2.3	Kort sammanfattning av en professionell identitets tre centrala aspekter.....	7
3	Metod.....	9
3.1	Forskningsmetod.....	9
3.2	Urval	9
3.2.1	Respondenter.....	10
3.3	Insamling av data.....	10
3.4	Analysmetod.....	11
3.5	Kvalitetskriterier.....	12
3.6	Etiska aspekter.....	13
4	Resultat.....	14
4.1	Digitalisering i arbetet	14
4.2	Professionell identitet	15
4.2.1	Specialiserad kunskap	15
4.2.2	Social kompetens.....	16
4.2.3	Kognitiv förmåga	17
4.3	Förväntningar inför framtiden	18
5	Analys	19
5.1	Digitalisering i arbetet	19
5.2	Professionell identitet	20
5.2.1	Specialiserad kunskap	20
5.2.2	Social kompetens.....	21
5.2.3	Kognitiv förmåga	22
5.3	Förväntningar inför framtiden	24
6	Diskussion.....	25
7	Slutsatser	28
7.1	Förslag på vidare forskning	29
8	Källförteckning	30
Bilagor.....		33
8.1	Mail till redovisningskonsulter	33
8.2	Intervjuguide.....	34

1 Inledning

I det inledande kapitlet presenteras redovisningskonsultens yrkesroll för att sedan redogöra hur digitaliseringen präglat redovisningsbranschen och även själva professionen. Bakgrunden leder sedan in på problemdiskussionen kring digitaliseringens påverkan på redovisningskonsulten som profession. Kapitlet avslutas med syfte och frågeställningar, där forskningsfrågorna presenteras.

Digitaliseringen och tekniken har förändrat samhället i snabb takt. Nya tekniska lösningar kan allt mer efterlikna mänskligt beteende och utföra repetitiva arbetsuppgifter med bättre precision och effektivitet jämfört med människan (Rozario & Vasarhelyi 2018). Digitaliseringens utveckling har skapat radikala förändringar i samhället, med en påverkan på flera branscher (Kattström 2016). Redovisningsbranschen var under en längre period oföränderlig, men har på senare tid omvandlats till en bransch där digitaliseringen haft stort genomslag. Utvecklingen i branschen har bland annat lett till produktivetsförbättringar, kostnadsminskningar samt en reducering av mänskliga fel (Brands & Smith 2016). Digitaliseringens påverkan på branschen har resulterat i att redovisningskonsultens yrkesroll påverkats och spås ha en fortsatt snabbt accelererande utveckling i framtiden (Carlsson 2018).

1.1 Bakgrund

En redovisningskonsult hjälper externa uppdragsgivare med redovisningstjänster och rådgivning. Yrkestiteln är inte en skyddad titel, därmed kan vem som helst ange sig för att vara en redovisningskonsult. Yrket tillhör branschen redovisning och revision där redovisningskonsulten ofta i allmänhet förväxlas med yrkesrollen revisor. För att förtydliga skillnaden mellan dessa roller, kan man i stora drag se att redovisningskonsulten har en större bredd inom sitt arbetsområde än en revisor. Redovisningskonsulten hjälper den externa uppdragsgivaren i dess löpande verksamhet med allt från redovisning, årsbokslut, rådgivningstjänster och skattetjänster. Arbetet är ofta i varierande grad anpassat efter uppdragsgivarens behov och efterfrågan. Revisorns arbetsområde är att genomföra en oberoende kontroll, ofta en gång per år, av det arbetet som redan är utfört (SRF Konsulterna u.å.a). Redovisningskonsulterna har idag en större betydelse för marknaden än tidigare, där skillnaden mellan redovisningsprofessionen och revisionsprofessionen blir allt tydligare. Redan på 1940-talet kom de första datorerna med tillhörande programvaror och startade en teknisk utveckling där datorer och automatisering allt mer spreds i samhället. Redovisningsbranschen reagerade inte på den tekniska revolutionen direkt, utan det dröjde innan branschen insåg vilka möjligheter som kom med den nya tekniken (Doost 1999). Enligt Oda och Oke (2018) är de främsta faktorerna som driver fram en förändring av redovisningskonsulternas yrkesroll; teknik, globalisering och konkurrens, varav tekniken anses vara den mest framstående. Branschen har genomgått en stor förändring och studier visar på att den tekniska utvecklingen kommer fortsätta att påverka branschen och yrkesrollen även i framtiden. Även redovisningskonsultens yrkesroll har genomgått och står inför många förändringar, där ett närmande av en rådgivande roll ses som den tydligaste framtidsprognosen (Kempe 2013).

Redovisningskonsultens yrkesroll är att beakta som ett professionellt yrke då de är förmedlare av ett kunskapsområde som uppfattas svårt och värdefullt för externa uppdragsgivare (Brante

2009). Däremot är utformandet av en profession beroende av dess omgivning där omfattande samhällsförändringar såsom politik och ekonomi, bidrar till att nya professioner utvecklas. Teknologi är en av de främsta faktorer som medfört radikala förändringar i flertalet branscher, men framförallt för professioner. Samtidigt som nya metoder alstras genom digitaliseringens utveckling för att tillhandahålla effektivitet, medför det även nya krav på kompetenser som utsätter professioner för förändring (Brante 2009). Intresset för redovisningskonsultens roll har ökat. Däremot finns det fortfarande oklarheter kring hur yrkesrollen förändrats samt vad den moderna redovisningskonsultens roll idag innebär i samband med den tekniska utvecklingen (Odia & Oke 2018). Redovisningskonsulterna går mot en mer rådgivande roll (Kempe 2013) där indikationer pekar mot att den tekniska utvecklingen influerar den professionella identiteten (Echeverri & Åkesson 2018).

1.2 Problemdiskussion

Digitalisering i samhället påverkar alla inblandade parter, företag, myndigheter, invånare och samhället i stort (Visma & Wenderfalck 2017). Det framförs att 53 procent av jobben i Sverige kan försvinna för att datorer och robotar kan utföra arbeten bättre, billigare samt effektivare (Fölster 2014). För att organisationer idag ska uppfylla de förväntningar som samhället ställer och bibehålla sin legitimitet, krävs en dynamisk organisation som anpassar sig efter de förändringar som sker. Samhällets gränser och normer är inte statiska vilket gör att det krävs lyhördhet från organisationer. Det som var accepterat för tio år sedan behöver inte vara det idag. Att upprätthålla sin legitimitet är av essentiell vikt då det gör att intressenter har en fortsatt vilja att interagera med organisationen (Deegan & Unerman 2011). För att bibehålla legitimitet tvingas organisationer att följa den tekniska utvecklingen för att kunder, leverantörer och samhället fortsatt ska interagera med organisationen.

Digitalisering har kommit att bli ett krav för organisationer, där studier tidigt visade på att digitaliseringens genomslag skulle skapa stora förändringar för redovisningsprofessionen (Doost 1999). Omställningen för medarbetare inom organisationer förändras i stor omfattning då arbetsätt, kompetenskrav men även yrkesroll påverkas. Redovisningskonsulternas framtid med en implementering av digitalisering innebär en förändring för yrkesrollen. De kommer gå från en administrativ roll, där de främst hanterar transaktionsdata och är leverantörer av finansiella rapporter, till att bli mer analytiska, företagsnära och beslutsfattande konsulter (Chen, Yan Huang, Chiu & Pai 2012). Trots dessa indikationer på hur redovisningskonsultens arbete i framtiden kommer att se ut, förekommer det fortfarande tvetydigheter kring hur redovisningskonsultens professionella identitet ser ut idag (Odia & Oke 2018).

Eichhorst, Hinte, Rinne & Tobsch (2017) lägger tonvikt på att de anställdas datorvana måste vara i takt med utvecklingen i dess yrke. Serviceyrken där medarbetarna besitter en akademisk utbildning tenderar att bli överflödiga vilket kan innebära att konkurrensen ökar (Frey & Osborne 2017). Vidare menar Frey och Osborne (2017) att 50 procent av alla ekonomer i samband med en teknisk utveckling riskerar att ersättas av datorer. Samtidigt som det förekommer indikationer på att den tekniska utvecklingen kommer att ersätta stora delar av redovisningskonsulternas arbetsuppgifter, visar studien utförd av Visma och Wenderfalck (2017) att 98 procent av den svenska befolkningen ser digitaliseringen som ett hinder för vissa samhällsgrupper. Ovannämnd litteratur betonar främst den pågående förändringen som skett i redovisningsbranschen. De digitala verktygen samt lösningarna har visat sig underlätta samt effektivisera arbetet, däremot innebär det även att det ställs andra krav på redovisningskonsulterna (Odia & Oke 2018). Denna studie ämnar därför att belysa hur

digitaliseringen påverkat redovisningsprofessionen samt skapa en uppfattning om tidigare framtidsindikationer instämmer med vad empirin pekar på idag.

Huruvida redovisningskonsulterna har anpassat sig efter förändringen av arbetsätt samt vilka konsekvenser det medför för redovisningskonsulternas professionella identitet, förekommer det luckor i den befintliga litteraturen om. Echeverri och Åkesson (2018) menar att både den anställdes uppfattning om sig själv och utomståendes syn på deras arbete påverkar yrkesutövandet. Detta samtidigt som en annan studie visar att en anställds uppfattning om sin yrkesroll avspeglar dennes beteende vid yrkesutövandet (Ibarra 1999). Det förespråkas även av Echeverri och Åkesson (2018) tre centrala aspekter som utgör den professionella identitet, där omgivningen tenderar att medföra en avsevärd påverkan; *specialiserad kunskap, social kompetens och kognitiva förmåga*. Därför kommer denna uppsats att rikta in sig på de konsekvenser den tekniska utvecklingen medför på redovisningskonsulternas professionella identitet.

1.3 Syfte & frågeställningar

Studier har indikerat att redovisningskonsultens tidigare administrativa roll förändrats i samband med en ökad digitalisering. Syftet med denna studie är att analysera och kartlägga hur den svenska redovisningskonsultens professionella identitet förändrats, då yrkesrollen influerats av en ökad digitalisering. Resultatet av denna studie ska bidra till att framhäva relationen samt en fördjupad kunskap mellan den professionella identiteten och den tekniska utvecklingen. Denna studie ska även bidra till en förståelse för hur redovisningskonsulterna spår yrkesrollens framtid. Detta gör vi genom att besvara följande frågor:

1. Vilken påverkan har digitaliseringen medfört på den svenska redovisningskonsultens professionella identitet avseende:
 - a) Specialiserad kunskap
 - b) Social kompetens
 - c) Kognitiv förmåga
2. Vad förväntar sig redovisningskonsulterna att digitaliseringen medför i framtiden?

2 Teoretisk referensram

Följande kapitel framför teorier relevanta för studiens forskningsfrågor. Kapitlet inleds med att definiera digitalisering för att sedan redogöra hur det påverkat redovisningskonsulternas arbete. Därefter definieras begreppet profession och sedan beskrivs studiens centrala teori kring den professionella identiteten. Avslutningsvis presenteras en kort sammanfattning över de tre aspekter som utgör en professionell identitet.

2.1 Digitaliseringens påverkan på redovisningskonsultens arbete

Samhället förändras i snabb takt och redovisningsbranschen har på senare tid varit starkt influerad av en ökad digitalisering (Rozario & Vasarhelyi 2018). Denna studie utgår från att digitalisering innebär en automatisering av arbetsflödet, där rutinmässiga arbetsuppgifter automatiseras (Brands & Smith 2016). Digitalisering gör att teknik allt mer kan efterlikna mänskligt beteende och utöva repetitiva arbetsuppgifter mer effektivt och noggrant än människan. Teknikförbättringar och automation möjliggör effektivitetsförbättringar och kostnadsreduktioner. Digitaliseringen ska genom automatisering av återkommande arbetsuppgifter minska mänskliga fel och göra det möjligt att snabbare få tillgång till aktuell information. Den ska även bidra till förbättringar av den interna kontrollen, då arbetssätt blir mer konsekventa och kontrollerbara (Brands & Smith 2016).

Ett av de främsta digitala verktygen inom redovisningsbranschen som påverkat redovisningskonsulternas förutsättningar i arbetet är molntjänster. Molntjänster innebär att redovisningen tillhandahålls via internet, utan att någon särskild programvarulicens behövs. Det möjliggör att alla användare kan nå redovisningen från flera olika enheter och platser. Ett molnbaserat redovisningssystem går att kombinera med integrationer från flera olika undersystem (Dimitriu & Matei 2014; Pacurari & Nechita 2013). Detta gör exempelvis att en butiks dagskassa kan integreras direkt in i bokföringen, vilket innebär att det inte krävs en manuell bokföring av dagskassan längre. Ytterligare funktioner i ett molnbaserat redovisningssystem är automatisk uppföljning av budget mot verkligt utfall samt möjligheten att generera olika redovisnings- och finansiella rapporter snabbare (Dimitriu & Matei 2014). Flexibiliteten i molntjänsterna, att redovisningskonsulten kan arbeta med sina kunder från vilken plats och tidpunkt som helst, blir ett verktyg som ökar deras effektivitet och kapacitet då de snabbare kan svara på kundernas förfrågningar (Pacurari & Nechita 2013).

Krafft och Kempe (2016) menar att utvecklingen av digitaliseringen påverkat yrkesroller i tre olika faser: *förstärkning, komplettering och ersättning*.



Figur 1: Digitaliseringens påverkan på arbete (Krafft & Kempe 2016).

I den första fasen förstärker tekniken de arbetsprocesser och arbetsuppgifter som redan finns. Detta genom hjälpmedel som exempelvis skrivmaskiner, datorer och telefoner, vilka underlättar redovisningskonsultens arbete. I den andra fasen fungerar tekniken som ett komplement till det som ska produceras. Vissa av redovisningskonsultens arbetsuppgifter övertas då till viss del av tekniken. Vidare i den tredje och sista fasen, beskrivs hur tekniken i princip helt och hållet ersätter arbetsuppgifter. Figur 1 ovan illustrerar att det i nuläget fortfarande är optimalt att tekniken ska fungera som en förstärkning och komplettering till människan. Att låta människan och tekniken arbeta tillsammans betraktas som mest fördelaktigt (Krafft & Kempe 2016). Även om tekniken i framtiden kommer kunna styra samhället, ser Brands och Smith (2016) utmaningen i att automatisera allt människan gör. Redovisningskonsulterna skapar förståelse åt företagen, dess sammanhang, kultur och historia. Redovisning som fenomen är ofta föremål för bedömning och där finns det tveksamheter om en automatiserad bokföringsprocess verkligen kan fatta de beslut som gynnar företaget, samtidigt som lagar och regler följs (Brands & Smith 2016).

Redovisningskonsultens arbetsuppgifter uppfattas genomgå en förändring där yrkesrollen tidigare främst inneburit administrativa uppgifter i form av transaktionsbehandling. Som en följd av digitaliseringen försvinner allt fler administrativa arbetsuppgifter och yrkesrollen går mot en mer analytisk och rådgivande roll (Brands & Smith 2016). Tidigare studier visade dessutom tidigt att redovisningsbranschen inte hållit takt med teknikutvecklingen och att de verksamma historiskt sett inte haft tillräckligt med adekvat kunskap inom området (Doost 1999). Forskningen ovan ska skapa en förståelse för hur redovisningskonsultens arbetsuppgifter har påverkats som en följd av den tekniska utvecklingen. Detta ska även ligga till grund för vår analys för att förstå de externa förändringar som redovisningsbranschens influerats av, men även belysa de framtagna indikationerna för branschens framtid.

2.2 Professionsteori

2.2.1 Professionsbegreppet

Profession utgör arbeten som baseras på vetenskaplig forskning. Relationen mellan vetenskap och profession utgör tillsammans definitionen för begreppet, det vill säga akademi och en hög status (Brante 2009). Greenwood (1957) bygger vidare på professionsbegreppet och menar att individer inom en profession besitter en lång utbildning och en viss kompetens.

Profession uppnås i en process av sex olika steg (Johnsson & Lindgren 2008). Det första steget innebär *individens egna värderingar* på arbetsplatsen och omfattar de regler och värderingar som formar den professionella kulturen. Det andra steget i processen innefattar *reflektion över yrket* som sedan ska utveckla en förmåga att kunna hantera problem i arbetet. Detta i sin tur övergår till det tredje steget som skapar en tydlig *yrkesidentitet* och stärker självförtroendet samt tydliggör arbetets möjligheter respektive begränsningar. Vidare när arbetet har utförts under en längre period sker arbetsuppgifterna per *automatik*, där förmågan att kunna se yrkets mönster och metoder i sin tur uppnår en *generell och specifik kompetens*. Tillsammans med yrket ska individen även kunna utföra dessa arbetsuppgifter i *samverkan med samhället*. De sex ovannämnda stegen för att utveckla en professionalitet tar tid då det kräver omfattande kunskap kring yrkets komplexitet (Johnsson & Lindgren 2008). Hur professioner utvecklas grundar sig i förändringarna inom samhället såsom politik, nya ideologier och framförallt ny teknologi som bidrar till nya kompetenser (Brante 2009).

2.2.2 Professionell identitet

Identitet innebär den självuppfattning en individ har i kombination med det rådande växelspelet mellan individen och miljön (Nuttman-Shwartz 2017). Detta komplexa fenomen kan behandlas på olika nivåer, alltifrån på en organisatorisk nivå till en professionell nivå (Sveningsson & Alvesson 2003). I litteraturen indikeras det att definitionerna av begreppen yrkesroll samt professionell identitet ligger nära varandra. Det är snarare individens självuppfattning, förståelse samt organisationernas hantering av identitet som avgör skillnaden mellan begreppen (Heinzelmann 2018). Litteraturen ovan tyder på att det sociala sammanhanget har en påverkan på vilken typ av identitet som utspelar sig. I denna studie utgår vi från att definitionerna av yrkesidentitet och professionell identitet är synonyma, där professionell identitet kommer att användas som begrepp.

En professionell identitet är en kombination av definitionen av ett yrke samt innebörden av en identitet, där den professionella omgivningen är avgörande för identitetens utformande (Wiles 2013). Den professionella identiteten tenderar även att påverkas av politiska, akademiska samt professionella situationer, beroende på hur växelspelet mellan individen och miljön förändras (Nuttman-Shwartz 2017). Till skillnad från tidigare litteratur har Echeverri och Åkesson (2018) fokuserat på den professionella identiteten inom servicebranschen. Bortsett från att den professionella identiteten utgörs av medarbetarens kompetens samt individuella kvalitéer, återspeglar identiteten även vad arbetet medför i form av förutsättningar och kvalitéer (Echeverri & Åkesson 2018). Vidare beskrivs den tekniska utvecklingen som en avgörande faktor till huruvida redovisningskonsulterna hanterar deras arbete (Heinzelmann 2018; Doost 1999). En studie som utförts av Heinzelmann (2018), indikerade att digitaliseringen betraktas vara en begränsning av anställdas frihet på arbetsplatsen. Inom serviceyrken har det även visat sig att medarbetare med en akademisk utbildning tenderar att bli överflödiga i samband med den tekniska utvecklingen (Frey & Osborne 2017).

Det finns fyra förutsättningar som ligger till grund för den professionella identiteten; teknologi, arbetsmiljö, organisationernas ledning samt medarbetarnas servicetjänster (Echeverri & Åkesson 2018). Möjligheter respektive begränsningar som finns i arbetsmiljön återspeglas i den professionella identiteten. Arbetsmiljön omfattas även av de verktyg medarbetarna använder vid arbetet, där teknologin allt mer blivit en aktuell fråga. Echeverri och Åkessons (2018) menar att den tekniska utvecklingen påverkar den professionella identiteten. Alltifrån hur medarbetarna hanterar system samt andra digitala lösningar, men även hur interaktionen med kunder reduceras på grund av att kunderna numera kan utföra fler tjänster på egen hand. Detta har resulterat i att medarbetarna snarare fått en mer stödjande roll till de kunder som inte kan hantera de digitala lösningarna. Utifrån redovisningskonsultens perspektiv har digitaliseringen influerat redovisningsbranschen samt vidareutvecklat olika tjänster (Dimitriu & Matei 2014; Pacurari & Nechita 2013). Det krävs då att medarbetarna anpassar sitt arbete och sin professionella identitet efter denna förändring, där organisationens ledning besitter en avgörande roll för de fyra förutsättningar för den professionella identiteten (Echeverri & Åkesson 2018). Studier visar att redovisningskonsulterna upplever att digitaliseringen har varit den främsta påverkande faktorn på både karriär samt hur arbetet utförs (Heinzelmann 2018).

Inom den professionella identiteten finns det tre centrala aspekter som individer bör besitta, där den första aspekten utgör *specialiserad kunskap* (Echeverri & Åkesson 2018; Nuttman-Shwartz 2017). Inom kunskapsramarna krävs ett antal egenskaper och kapaciteter för att kunna utföra arbetet med hög kvalité. Dessa egenskaper innefattar exempelvis tålmodighet, god kunskap kring arbetets utförande men även en god know-how inom kundorientering

(Echeverri & Åkesson 2018). Inom redovisningsbranschen är kunskap inom kundorientering ofrånkomlig då redovisningskonsulters arbetsuppgifter främst innefattar uppdrag gentemot externa uppdragsgivare (FAR u.å.). Att inneha en förmåga samt kunskaper kring kundorientering betraktas även som en individuell resurs, eftersom alla individer inte besitter en förmåga att hantera kundrelationer (Echeverri & Åkesson 2018).

Redovisningskonsultens förändrade roll har allt mer övergått till att bli mer rådgivande där större fokus ligger på service gentemot kunder (Odia & Oke 2018). För att kunna hantera kundrelationer och utföra servicearbetet med hög kvalitet krävs en god *social kompetens*, som är den andra av de tre aspekterna (Echeverri & Åkesson 2018; Nuttman-Shwartz 2017). En god know-how inom kundorientering innebär en interaktionsförmåga med kunder och utgörs främst av språk, dominans samt en förmåga att kunna driva ett kundmöte. Tidigt fanns indikationer på att redovisningskonsulten i framtiden var tvungen att besitta en högre social kompetens (Ahrens 1996), där rollen idag uppfattas vara mer en företagsnära samt rådgivande yrkesroll (Odia & Oke 2018). Interaktionsförmågan rör sammanfattningsvis huruvida medarbetaren skapar värde med kunden och övergår till den tredje aspekten (Echeverri & Åkesson 2018).

Den tredje och sista aspekten är medarbetarens *kognitiva förmåga*. Den kognitiva förståelsen har brutits ner i olika delar. Dessa delar tillsammans rör främst medarbetarens egna självuppfattning i sin professionella identitet men även vad för uppfattning kunder samt andra aktörer har om medarbetaren. Detta berör medarbetarnas tillvaro i sin kontext. Under servicemötets process genomgår medarbetarna ett antal övervägande samt bedömningar. Beroende på hur interaktionen råder med kund, sker kundmötet efter medarbetarens bedömning och förståelse. Sammanfattningsvis rör det sig om hur medarbetaren själv bedömer och förstår arbetet, som resulterar i hur medarbetaren skapar värde med kund (Echeverri & Åkesson 2018). Utöver att den tekniska utvecklingen förändrat det mänskliga arbetet och tillfört nya arbetssätt, har detta även haft en avsevärd påverkan på den kognitiva förmågan hos medarbetare (Frey & Osborne 2017). Nuttman-Shwartz (2017) förtydligar den kognitiva förmågan hos medarbetaren. Att kunna integrera kunskap med värderingar i praktiken är väsentliga för det yrket individen verkar i, som en del av den professionella identiteten (Nuttman-Shwartz 2017). Samtidigt styrker andra studier att huruvida redovisningskonsultens arbete utövas baseras på deras uppfattning om deras yrkesroll (Heinzelmann 2018), vilket återigen indikerar på den kognitiva uppfattning Echeverri och Åkesson (2018) lyfter.

2.2.3 Kort sammanfattning av en professionell identitets tre centrala aspekter

För att uppnå en djupare förståelse i hur den tekniska utvecklingen påverkat redovisningskonsulternas professionella identitet, har denna studie utgått ifrån Echeverri och Åkessons (2018) tre centrala aspekter:

1. *Specialiserad kunskap*: Ett arbete utförs med hög kvalitet genom en viss kunskap samt ett antal egenskaper. I Echeverri och Åkesson (2018) studie betonas främst den specialiserad kunskap som krävs för att hantera arbetet där det även innefattar en god know-how inom kundorientering.
2. *Social kompetens*: En social kompetens utgörs av förmågan att kunna hantera kundrelationer och dess interaktioner. Målet med att kunna uppnå en god social kompetens är att främst kunna skapa värde med kund.

3. *Kognitiv förmåga*: Denna aspekt kretsar kring medarbetarens egna uppfattning om yrkesrollen, men även hur kunder samt andra aktörer uppfattar medarbetaren. Sammanfattningsvis berör den kognitiva förmågan hur individen rör sig i arbetets kontext, det vill säga hur individen bedömer och förstår arbetet som avgör hur värde med kund skapas. Nuttman-Shwartz (2017) menar hur individen integrerar kunskap med värderingar i praktiken, väsentliga för det yrket individen verkar i, som en del av den professionella identiteten.

3 Metod

I metodkapitlet presenteras forskningsmetod, urval, insamling av data samt den analysmetod som valts. Texten hanterar ovanstående områden och upplyser om dess relevans för studien. Kapitlet avslutas med kvalitetskriterier och etiska aspekter.

3.1 Forskningsmetod

Den forskningsdesign som valts har sin utgångspunkt i studiens syfte samt forskningsfrågor (Bryman & Bell 2017). För att beskriva hur redovisningskonsultens professionella identitet påverkas av en ökad digitalisering krävs en mer nyanserad bild av redovisningskonsulternas uppfattning samt tolkning av förändringen i arbetet. Creswell (2014) hävdar att en kvalitativ metod i form av intervjuer är den mest lämpade metoden att samla in information på om människans uppfattning. Vidare möjliggör semistrukturerade intervjuer att forskaren kan jämföra respondenternas svar och förstå deras erfarenheter (Mills, Durepos & Wiebe 2010). Därför har en kvalitativ metod genom semi-strukturerade intervjuer genomförts.

Varför en kvalitativ metod är att föredra framför en kvantitativ metod, grundar sig i studiens syfte (Bryman & Bell 2017). Alsharari och Al-Shboul (2019) samt Creswell (2014) menar att en kvalitativ metod är bättre lämpad än en kvantitativ metod, när kunskap om en djupare förståelse för dynamiken bakom olika processer och människans inblandning i dessa vill uppnås. En kvantitativ metod karaktäriseras ofta genom siffror där datamaterialet generaliseras till en större population (Bryman & Bell 2017). Mills, Durepos och Wiebe (2010) menar att den kvalitativa metoden ger forskare insikt i vad som är viktigt från ett inbördes perspektiv. Då den här studien syftar till att utreda vilken påverkan digitaliseringen medfört på redovisningskonsultens professionella identitet, avseende Echeverri och Åkessons (2018) tre aspekter, är en djupare förståelse för redovisningskonsultens upplevelser och perspektiv central. Därav är valet av metod kvalitativ.

3.2 Urval

I studien har ett målstyrt urval använts. De 14 redovisningskonsulterna som ombads att delta i studien, valdes ut genom ett icke-sannolikhetsbaserat urval. De sju respondenterna som valde att delta var därav relevanta för forskningsstudien (Bryman & Bell 2017; Creswell 2014). För att säkerställa att redovisningskonsulterna upplevt en påverkan av digitaliseringen, har studien endast intervjuat individer som varit yrkesverksamma inom redovisningsbranschen i minst fem år. Creswell och Poth (2017) menar att det är viktigt att de individer som ingår i en studie upplevt det fenomen som studeras. Studien har avgränsat urvalet till yrkesverksamma inom Sjuhäradsbygden, där undersökningen efterfrågat intervjuer i form av personliga möten. Då telefonintervjuer riskerar bortfall av väsentlig information, såsom kroppsspråk, genomfördes intervjuerna personligen (Bryman & Bell 2017). De 14 tillfrågade individerna som var relevanta för studien tillfrågades via mejl¹. Deras uppgifter är offentliga via branschorganisationerna FARs och SRFs hemsida, vilket underlättade sökprocessen.

¹ Se bilaga 9.1 "Mejl redovisningskonsulter"

3.2.1 Respondenter

I urvalsprocessen kontaktades initialt 14 redovisningskonsulter, varav sju individer ville delta. Valet att förhålla studien till sju respondenter bestämdes i relation till den information som intervjuerna gav. Datamaterialet genererade inte längre ny relevant information för studien efter sju intervjuer, därför återupptogs inte sökprocessen efter nya respondenter (Bryman & Bell 2017). Redovisningskonsulterna representerade totalt sex olika redovisningsbyråer, alla verksamma inom Sjuhäradsbygden, där fyra av sex byråer finns på flera orter. Samtliga respondenter i urvalet uppfyllde kravet om att ha varit verksamma inom redovisningsbranschen i minst fem år, där den respondenten med minst erfarenhet hade varit verksam i totalt sju år. Vidare innehar samtliga respondenter, bortsett från en, titeln auktoriserad redovisningskonsult. Då studien avser att undersöka digitaliseringens påverkan på den professionella identiteten, är information kring redovisningskonsulternas arbetssätt och hur det förändrats över tid, väsentlig för denna studie och därav lades inte vikt vid huruvida redovisningskonsulten är auktoriserad eller inte. Att majoriteten av redovisningskonsulterna innehar en auktorisation garanterar dock en kvalitetsstämpel i arbetet genom god kompetens och erfarenhet (FAR u.å.).

Tabell 1: Medverkande respondenter

Respondent	Befattning	Erfarenhet i branschen	Datum för intervju	Längd på intervju
R1	Auktoriserad redovisningskonsult	31 år	2019-04-05	44 min
R2	Auktoriserad redovisningskonsult, gruppchef	13 år	2019-04-05	45 min
R3	Auktoriserad redovisningskonsult	18 år	2019-04-10	21 min
R4	Auktoriserad redovisningskonsult, superuser digitalisering	19 år	2019-04-12	28 min
R5	Auktoriserad redovisningskonsult, företagsägare	15 år	2019-04-12	38 min
R6	Redovisningskonsult	20 år	2019-04-16	25 min
R7	Auktoriserad redovisningskonsult	7 år	2019-04-23	33 min

3.3 Insamling av data

Datamaterialet som samlats in genom frågor i semistrukturerade intervjuer, baserades på tidigare teorier och studier där särskild vikt lades vid Echeverri och Åkessons (2018) studie. De utformade frågorna samlades i en intervjuguide². Creswell och Poht (2017) menar att

² Se bilaga 9.2 "Intervjuguide"

metoden att beakta tidigare teorier samt hur tidigare studier utförts, kan frågor inom forskningsämnet baseras och utformas. Intervjuguiden delades in i fyra kategorier; *bakgrund och inledande frågor, digitalisering i arbetet, professionell identitet och framtiden*. Kategoriseringen i intervjuguiden gjordes med utgångspunkt att skapa en generell förståelse för vilka redovisningskonsulterna var, hur digitaliseringen påverkat deras dagliga arbete, för att sedan övergå i mer specifika frågor som berör den professionella identiteten. Intervjuguiden avslutades med frågor kring redovisningskonsulternas förväntningar inför framtiden. Frågor om digitaliseringen och framtiden har baserats på teorier som presenterats i bakgrund, problemdiskussion samt den teoretiska referensramen. Frågor rörande den professionella identiteten baserades till större del på Echeverri och Åkessons (2018) studie men även teorier väsentliga för att uppnå studiens syfte samt besvara studiens frågeställningar.

I intervjuerna ställdes öppna frågor. Syftet var att respondenterna skulle ge fria svar samt att följdfrågor kunde ställas utifrån respondenternas svar. Denna metod tillåter att nya frågor och ämnen dyker upp under intervjuerna, då respondenterna får möjligheten att medföra egna perspektiv kring ämnet (Bryman & Bell 2017). Inför varje intervju bekräftades respondenternas medgivande att spela in intervjuerna. Inspelning av intervjuer tillåter en mer detaljerad analys, då det säkerhetsställer att ingen information går till spillo eller missförstås på grund av egna tolkningar (Bryman & Bell 2017). Under intervjuerna var en av forskarna moderator, medan den andra agerade passivt med fokus på följdfrågor samt observation av kroppsspråk. Intervjuerna hölls av två av de tre forskarna för att tillföra bekvämlighet för respondenterna (Alsharari & Al-Shboul 2019; Eklund 2012). Detta skulle även minska risken för ett avvikande resultat (Zhang & Guttormsen 2016; Creswell & Poth 2017).

3.4 Analyismetod

Under de fyra veckor som datamaterial samlats in, transkriberades intervjuerna löpande inom några få dygn efter intervjutillfället. Detta för att säkerställa att transkriberingen speglar intervjun så korrekt som möjligt. Störst tonvikt har lagts på vad som menats, där Creswell och Poth (2017) framhåller att det är förståelsen för betydelsen i det som sägs som syftar till en pålitlig analys. Alla tre forskare har lyssnat igenom intervjuerna och tagit del av samtliga transkriberingar för att säkerställa att datamaterialet tolkats likvärdigt. Genom att bearbeta datamaterialet ger det forskarna en ökad förståelse för intervjuernas innehåll samt bidrar till att finna olika teman som ska underlätta inför analysen (Bryman & Bell 2017; Creswell & Poth 2017).

Vidare har datamaterialet analyserats genom en kvalitativ innehållsanalys och följt en tematisk analysteknik. Syftet med en tematisk analys är att finna olika teman i form av mönster, upprepningar, metaforer samt likheter och skillnader (Bryman & Bell 2017). Baserat på tidigare teorier i kombination med datamaterialet som samlats in, har analysen utgått ifrån Echeverri och Åkessons (2018) studie. Studien är avgränsad till Echeverri och Åkessons (2018) tre centrala aspekter inom den professionella identiteten. Med tanke på studiens syfte samt den tidsbegränsning som studien omfattas av, avgränsas studien till digitaliseringens påverkan på den professionella identiteten utifrån de tre aspekterna och redovisningskonsulternas syn på framtiden, relevant. Eftersom Echeverri och Åkessons (2018) forskning är aktuell, används den som utgångspunkt vid analys av datamaterialet. För att uppnå studiens syfte samt svara på forskningsfrågorna, har redovisningskonsulternas upplevelser, syn på digitalisering och framtid beaktats. Resultatet i denna undersökning har

jämförts med Echeverri och Åkessons (2018) forskning för att finna likheter samt kontraster och därigenom kartlägga digitaliseringens påverkan (Bryman & Bell 2017). Processen från datamaterial till empiri har genomförts då respondenters enskilda svar inte är av intresse, utan fokus har varit på redovisningskonsulternas kollektiva uppfattning. Därför har studien belyst repetitioner i intervjuerna där syftet var att hitta gemensamma teman, vilka blev centrala och därmed relevanta för att besvara studiens forskningsfrågor (Bryman & Bell 2017). Analysen har därav fokuserat på de likheter respektive olikheter som framförts i respondenternas intervjuer, för att därefter jämföras med tidigare forskning. De teorirelaterade begrepp som bearbetats fram till analys är följande; *digitalisering i arbetet* samt *professionell identitet* och *framtid* som delats upp i studiens tre aspekter; *specialiserad kunskap*, *social kompetens* och *kognitiv förmåga*.

3.5 Kvalitetskriterier

Samtliga respondenter har intervjuats individuellt där de genomfördes på respektive respondents arbetsplats. Intervjuerna hölls även på flera olika redovisningsbyråer för att uppnå en helhetsbild av branschen inom Sjuhäradsbygden. Innan första intervjutillfället genomfördes en testintervju med en person verksam inom redovisningsprofessionen. Testintervjun genomfördes med syfte att undvika misstolkningar och stärka validiteten (Bryman & Bell 2017; Creswell & Poth 2017). Fokus lades på att säkerställa att frågorna både anpassades till urvalet samt gav den information som eftersöktes. Intervjuguiden korrigerades därefter genom att revidera samt avsmalna för breda frågor, för att säkerställa att frågorna skulle medföra väsentlig information för studien. Ett exempel på en fråga som reviderats är följande: *Hur har digitaliseringen påverkat dig?* Denna fråga har därefter korrigerats för att kunna skapa möjligheten till följdfrågor enligt följande: *Har du märkt av en ökad digitalisering inom branschen under din tid som verksam?* Frågan möjliggör att forskarna har kunnat vidareutveckla svaren respondenterna givit. Vid samtliga intervjutillfällen genomförde två av tre forskare alla intervjuer för att säkerställa den interna reliabiliteten samt förstärka reliabiliteten (Bryman & Bell 2017; Creswell & Poth 2017). Detta för att respondenterna i större utsträckning skulle uppfatta frågorna likvärdigt (Creswell 2014). Intervjuerna genomfördes på respektive respondents arbetsplats där två av tre forskare höll i intervjuerna. Färre forskare betraktades som ett mer bekvämt alternativ för respondenterna, där mindre obekanta intryck skulle infalla. För att ytterligare säkerställa att respondenterna upplever intervjusituationen bekväm, har frågor om respondenternas bakgrund inlett intervjuerna (Bryman & Bell 2017; Creswell & Poth 2017). Syftet med denna metod är att samla in värdefull data för studien där resultatet inte ska påverkas av yttre omständigheter (Zhang & Guttormsen 2016; Creswell & Poth 2017).

Vid samtliga intervjutillfällen spelades intervjuerna in, därefter genomfördes transkriberingarna. Samtliga forskare har läst igenom all transkriberingar samt lyssnat på inspelningarna. Resultaten matchar därför med stor sannolikhet respondenternas beskrivning av verkligheten (Bryman & Bell 2017). Frågorna i kategorin *Bakgrund och inledande frågor* i intervjuguiden ställdes även för att säkerställa att redovisningskonsulterna gav sitt godkännande till inspelning. Dessutom skulle detta även säkerställa att respondenterna uppfyllde tidskravet som verksam och därmed stärka forskningens reliabilitet. För att intervjuerna även ska genomföras och uppfattas likvärdigt av alla forskare har den interna reliabiliteten ytterligare tagits i beaktning (Bryman & Bell 2017; Creswell 2014). En genomgång av samtliga begrepp samt intervjufrågor har även genomförts innan intervjuerna,

där det löpandes har uppdaterats att den mottagna informationen tolkats på likvärdiga sätt (Bryman & Bell 2017).

3.6 Etiska aspekter

Inom företagsekonomisk forskning förekommer fyra olika områden där etiska frågor är av essentiell vikt. Bryman och Bell (2017) beskriver dessa som samtyckeskravet, intrång i deltagarnas privatliv, risken för att deltagarna i studien kommer till skada samt falska förespeglningar. Ansvar för de etiska frågorna och att dessa beaktas under studiens gång, ligger hos forskaren (Bryman & Bell 2017). Reinecker och Jörgensen (2017) menar att insamlingen av datamaterialet ska vara givande men främst kännas bra för båda parter. Datainsamlingen initierades av en direkt mejlkontakt med potentiella respondenter, där de informerades om varför de blivit kontaktade, studiens syfte samt att ett eventuellt deltagande är anonymt och frivilligt. Att initialt kontakta potentiella respondenter via mejl genomfördes i syfte att respondenterna själva skulle kunna ha möjligheten att fatta beslut om ett eventuellt deltagande i studien utan att påverkas av forskarna. I mejlet kommunicerades det även att deltagare och dess arbetsgivare skulle hållas anonyma. Intervjuerna genomfördes på respektive redovisningskonsults kontor i enskilda rum för att ytterligare säkerställa en bekväm och bekant miljö. Undersökningen utgår från att redovisningskonsulterna känner sig trygga med ämnet som studien kretsar kring samt att de svarar uppriktigt i intervjuerna. Vidare görs inga särskilda etiska överväganden eftersom ämnet inte anses speciellt känsligt då respondenterna och företagen anonymiserats och resultatet bedöms som harmlöst gentemot deltagare och omgivning (Reinecker & Jörgensen 2017).

4 Resultat

Kapitlet introduceras med att beskriva hur digitaliseringen påverkat respondenternas arbete samt hur de ser på dessa förändringar. Resultatet redogör sedan hur den professionella identiteten påverkas utifrån studiens tre centrala aspekter. Kapitlet avslutas med förväntningar inför framtiden för den professionella identiteten.

4.1 Digitalisering i arbetet

Digitaliseringen har enligt samtliga respondenter bidragit till ett förändrat arbetssätt. Ord som *tillgänglighet*, *underlättande* och *ett smidigare sätt att arbeta* är återkommande beskrivningarna över vad digitalisering innebär för respondenterna. Det området som samtliga respondenter anser att den främsta förändringen har skett är inom löpande redovisning. Respondent 6 beskriver hur de tidigare suttit och bokfört med papper och penna i en grundbok, innan den tekniska utvecklingen i branschen började. Idag kan de istället göra allt digitalt och i realtid, istället för i efterhand. Respondent 2 som arbetar på en större redovisningsbyrå nämner att det idag känns som att det finns en digital lösning för alla olika arbetsmoment. Respondent 4 beskriver även denna förändring:

Föret fanns ingenting digitalt, utan fick man något digitalt printade man ut allting. Det är väldigt stor skillnad mot idag. På vissa kunder, där vi är helt digitala, har vi inte ens en pärm på kunden.

Fyra respondenterna berättar att de idag har övergått till att arbeta i det molnbaserade redovisningsprogrammet Fortnox³. Respondent 6 beskriver att flertalet digitala lösningar går att integrera till redovisningsprogrammet och att vissa steg i arbetsprocessen som kräver pappershantering inte längre behövs. En majoritet av respondenterna ser stora fördelar med att materialet genom de molnbaserade tjänsterna, alltid finns tillgängligt vart de än befinner sig. De beskriver hur de kan jobba oavsett vart de än befinner sig samt enkelt gå in och hjälpa en kollega, utan att behöva befinna sig på kontoret och leta rätt på pärmar med material. Respondent 2 förklarar vidare:

Det underlättar så mycket! När man sitter och ska kvalitetsgranska något som är digitalt och allting redan finns där. Det är så lätt att se allting och jag behöver inte själv hålla på att gräva och leta i pärmar. Om det har tillkommit en inventarie så ligger den fakturan redan där och kan jag se vad de har köpt. Det är jättebra!

Samtidigt påpekar respondent 3 en nackdel i att *“de molnbaserade tjänsterna är mer känsliga för påverkningar utifrån, vilket kan påverka arbetet jättemycket”*. Även respondent 1 instämmer med detta och beskriver att de blir väldigt låsta i sitt arbete om de inte har tillgång till en uppkoppling och därav kan materialet i den digitala plattformen inte nås.

³ Fortnox är sverigeledande på molnbaserad bokföring för småföretagare, föreningar samt redovisnings- och revisionsbyråer (Fortnox u.å.).

4.2 Professionell identitet

4.2.1 Specialiserad kunskap

När respondenterna besvarat frågan kring hur arbetet förändrats som en följd av ett mer digitaliserat arbetssätt, har samtliga främst lyft de förändrade kunskaper som nu krävs för yrkesrollen. Respondenterna lyfter ett mer analytiskt tänkande och i det stora hela kunna leverera mer rådgivande tjänster. Respondent 2 förklarar att redovisningskonsulter numera agerar som ett bollplank gentemot kund. Respondent 4 vidareutvecklar detta med att förklara att arbetsuppgifterna är mer varierande och finner detta positivt till en utveckling i sitt egna lärande. Respondenten menar att *“det är ju det som är så roligt att man efter alla dessa år fortfarande lär sig nya saker varje dag”*. Även respondent 7 upplever att de aldrig blir fullärda inom yrket och att nya kunskaper ständigt anammas.

Digitalisering av arbetsprocesser beskrivs av respondenterna som en förändring där det inneburit att konsulterna behöver besitta en förmåga att kunna hantera de systemen byråerna använder, men även andra system som kunderna arbetar i. Respondent 3 menar att de *“går mot att vara en mer systemkonsult än en redovisningskonsult”*. Kunskapen inom IT har kommit till att bli ofrånkomlig som en följd av den tekniska utvecklingen inom branschen. Trots att samtliga respondenter håller med om att en redovisningskonsult idag bör besitta IT-kunskaper för att kunna hantera det digitala, ser de ändå den grundläggande kunskapen inom redovisning fortfarande fundamental. Respondent 2 beskriver följande:

Att man kan se rimligheten när man får ut rapporter, att man kan printa en balans- och resultaträkning och kunna titta på det och förstå de rapporterna. Men även förstå att nu kanske den här roboten tänkt fel eller lagt det på fel konto för det här verkar inte stämma.

Respondent 6 beskriver att kunderna numera har en annan förväntan på deras yrkesroll samt levererade tjänster, där det förväntas att konsulterna ska ha en god kunskap inom de digitala lösningarna. Dessutom betonar respondent 2 att dessa förändrade förväntningar på både deras roll samt uppdrag kommer att allt mer förändras när det sker ett generationsskifte i företagsvärlden och äldre generationer fasas ut. Medan samtliga respondenter upplever att kunderna ställer andra samt högre krav på deras arbete, beskrivs denna övergång som naturlig inom branschen då yrket ständigt utvecklas.

En framstående kunskap när respondenterna beskriver en bra redovisningskonsult, är rättskunskap. Däremot beskriver respondenterna även hur rådande lagar inom bokföringsbranschen inte är helt anpassade efter digitaliseringen och de missförstånd som ofta skapas kring detta. Respondent 7 ger ett exempel på hur deras digitala verktyg för kvitton bygger på att man tar en bild på kvittot. Trots den lagrade bilden måste kvittot ändå sparas i dess fysiska form enligt bokföringslagen. Här begås många misstag av både redovisningskonsulter och kunder på grund av felaktig kunskap. Många tror att det räcker med att endast spara bilden, vilket är felaktigt. Respondent 4 förtydligar att lagarna behöver uppdateras:

Vi är lite bakbundna idag eftersom att man måste spara allting i det formatet som man fick det, vilket gör att har du skannat in kvittona, måste du ändå spara originalkvittot, vilket man kan tycka är lite gammaldags.

4.2.2 Social kompetens

Utöver den specialiserade kunskapen som respondenterna beskriver förändrats som en följd av den tekniska utvecklingen, betonar även samtliga vikten av att ha en hög social kompetens. För att kunna agera som ett bollplank samt ha kundernas efterfrågan som utgångspunkt, beskriver respondent 5 en bra redovisningskonsult enligt följande:

Kunna ge ett bra kundbemötande och att på något vis kunna ge ett mervärde till en kund. Det tycker jag väl också är en sån tanke man kan ha i rollen.

Att den främsta kommunikationen mellan redovisningskonsulterna och kunderna numera sker digitalt ställer andra krav. Enligt respondenterna förväntas det en annan tillgänglighet från konsulterna som exempelvis kan innebära att kunderna förväntar sig att få snabbare respons. Respondent 4 beskriver hur de använder sig av en digital plattform som gör att kunderna har all information samlad, från företagsdokument, till rapporter där man kan klicka sig ända ner till verifikations nivå. Respondent 5 vidareutvecklar och förklarar att digitaliseringen möjliggjort att informationen idag strömmar snabbare mellan alla parter. En ökad hastighet i olika kommunikationskanaler har förändrat redovisningskonsulternas arbetssätt, vilket har kommit till att bli ytterligare ett moment som konsulterna måste förhålla sig till. Exempelvis resulterar ett snabbt mejlflöde i att redovisningskonsulterna måste ta ställning till om respons ska ges direkt tillbaka till kunderna. Respondent 5 menar:

Man måste förhålla sig till det och det ju ett nytt sätt att jobba på då. Lämna det som gjorde att man jobbade på ett visst sätt till att gå över till något som ser annorlunda ut och hur ska man förhålla sig till det? Alltså jag kan inte svara på mejlen direkt det kommer ett mejl.

Vidare beskriver respondent 1 att de själva som konsulter kan behöva ta sig an flera olika roller vid uppdragen. Respondenten menar att "det kan ju vara så att man med vissa kunder har varit psykolog. Det finns väldigt många roller man kan behöva ta som konsult". Samtliga respondenter instämmer med att kommunikationen sinsemellan kunden samt konsulterna är betydelsefull. Däremot förklarar respondent 6 att vissa snarare har tvingats att bemöta de sociala förväntningarna arbetet medför:

Vi [redovisningskonsulter] är ju så olika som personer, en del sitter och gör sina arbetsuppgifter och har väldigt sporadisk kontakt med sina kunder. Ja rädslan kommer då kanske när de måste vara lite mer social och utåtriktad.

Trots att framtidsrapporter indikerar att digitaliseringen och automatiseringen kommer att ersätta arbetsuppgifter, ser samtliga respondenter inte detta som något negativt. Respondent 5 menar att framtidsrapporter endast tar hänsyn till vilka tekniker och metoder som finns och inte vad samhället egentligen efterfrågar. Flera respondenter är inne på samma tema och anser att efterfrågan på den mänskliga faktorn kommer att fortsätta krävas i yrket. Respondent 1 förutspår att:

De mänskliga värdena, de kan ju aldrig en robot ersätta. Det blir mycket hårda värden med digitaliseringen, så jag tror att de mjuka värdena kommer bli mer efterfrågat i vår framtid.

4.2.3 Kognitiv förmåga

Huruvida redovisningskonsulterna uppfattar denna förändring av arbetssätt, har samtliga respondenter idag en positiv inställning till hur digitaliseringen påverkat deras arbete. Resultatet visar att majoriteten inte finner några nackdelar kring förändringen. Däremot har utvecklingen av det digitala arbetssättet inte varit enkelt för redovisningskonsulterna. Samtliga respondenter har varit inom redovisningsbranschen i minst 7 år där respondenterna haft olika upplevelser. Respondent 6 menar:

Jag ser inga nackdelar längre [med digitaliseringen]. Förr var det mer en rädsla att gå från ett beprövat arbetssätt som jag alltid har gjort till att man helt plötsligt ska ändra det till något nytt. Det är väl det som rädslan är, många som jobbar inom redovisning idag tänker att men vad ska jag göra då för någonting?

Fördelarna som respondenterna upplever med de digitaliserade systemen i arbetet, är både god tillgänglighet samt mindre pappershantering. Samtliga respondenter har genomgått olika utbildningar för att kunna hantera de olika systemen. Däremot förklarar tre respondenter att kontrollen över arbetet emellanåt upplevs som förlorad vid arbete framför skärmen, där ett papper upplevs ge en bättre överblick. Respondent 2 tror att redovisningskonsulter som upplever en bristande kontroll med det digitala arbetssättet till stor del beror på vilken personlighetstyp individen har. Majoriteten av respondenter hänvisar då till att förändringsbenägenhet hos individen ofta ligger till grund för acceptans av ett förändrat arbetssätt.

Majoriteten av respondenterna upplever även att kunderna blir mer integrerade i arbetsprocessen samt får större ansvar i samband med en ökad digitalisering. Att kunder och redovisningskonsulter har åtkomst till både samma program och samma information, nämner respondent 5 som ett framsteg i den pågående förändringsprocessen. Det möjliggör att redovisningskonsulterna idag kan arbeta med information och material som är mer aktuell. Respondent 4 beskriver att de idag har en bättre kontroll över hur företagen faktiskt går, i och med att många företag idag ligger mer i fas med sin resultaträkning. Digitaliseringen har således resulterat i att kunderna har möjlighet till att utföra vissa tjänster på egen hand. Respondent 7 förklarar att uppdelningen av arbetet mellan redovisningskonsulten samt kunden förändras då arbetsuppgifter fördelas parterna sinsemellan:

Till vissa [kunder] har vi föreslagit att “du har ju det här [i bolaget], vi borde göra på det här viset, där du kan utföra denna delen själv genom att fakturera i det här programmet”.

Respondent 6 beskriver att de befinner sig i en ständig förändringsprocess där de måste få med kunderna, men även bearbeta sitt egna sätt att arbeta på. En majoritet av respondenterna förklarar att det främst är upp till kunden själv hur digitala de vill att deras verksamhet ska vara där redovisningskonsulterna får anpassa sig efter det. Respondent 4 betonar att de ändå försöker att utnyttja systemen så mycket som möjligt för att arbetsprocessen ska bli effektiv och smidig. Både respondent 1 och 2 beskriver hur deras byrå är i framkant med digitaliseringen. Det har inneburit att de kunder som inte vill vara digitala ibland får vända sig till en annan byrå, om byråns digitala lösningar inte passar dem. Detta för att byrån arbetar på ett mer digitalt arbetssätt som även ska följas.

Huruvida redovisningskonsulterna upplever att kundernas förväntningar på deras yrkesroll samt levererade tjänster förändrats, har hälften av respondenterna framfört att kunderna nu

förväntar sig andra tjänster än tidigare. Respondent 4 förklarar även att “*de tror att man kan allt*”. Däremot menar resterande av respondenterna att förväntningar på deras yrkesroll samt tjänster inte alls har förändrats, utan det är snarare endast deras egna sätt att arbeta på som förändrats. Respondent 5 förklarar att kunderna köper redovisningskonsulternas kunskap samt arbete och är därför inte lika insatta i deras arbete utan mer på det färdiga arbetet.

4.3 Förväntningar inför framtiden

En majoritet av respondenterna svarade ett blankt nej på om de ser några hot för redovisningskonsulterna i framtiden. Samtliga respondenter nämner fler möjligheter än hot för yrket i framtiden, där ett ämne som nämnts i flertalet intervjuer är outsourcing. Flera respondenter ser ett ökat tryck på tjänster som outsourcing⁴ och att det kommer att öka ännu mer i framtiden. Respondent 1 förutspår att om en ekonomiansvarig på ett företag i framtiden säger upp sig, kommer man inte att anställa en ny utan snarare anlita en extern redovisningskonsult som sköter uppgifterna istället. Respondent 4 beskriver:

Jag tror inte att hotet är här [för redovisningskonsulterna], utan hotet är egentligen för den anställdes som idag sitter på ett litet företag. För att de behöver så pass lite timmar och det kan då bli dyrare att ha någon på halvtid än att anlita en extern redovisningskonsult. Det ser vi redan idag, att det kan vara billigare att anlita oss för att göra redovisningen istället för att ha en kille eller tjej anställd hos dem.

Samtliga respondenter ser digitaliseringen som en positiv aspekt för framtiden samt att det kommer att finnas ett fortsatt ljus framtid för yrket. Respondent 6 menar att:

Digitaliseringen har skrämt lite mer än det har setts positivt för många. Bara för att det har spåts om framtiden och att våran yrkesroll kan försvinna om fem-tio år så skrämmer det naturligtvis oss som konsulter. Så jag önskar att de hade pushat det på ett annat sätt, för så är det ju inte riktigt, vi har arbetsuppgifter som vi utför ändå och det här är bara till det positiva tycker jag.

⁴ Innebär att en process som tidigare utförts internt inom företaget istället köps från en extern leverantör (Axelsson 1998).

5 Analys

I detta kapitel presenteras en analys av det tidigare insamlade datamaterialet i relation till valda teorier som återfinns i den teoretiska referensramen. Analysen kommer därefter att ligga till grund för studiens slutsatser.

5.1 Digitalisering i arbetet

Som tidigare nämnt visar studier på att redovisningskonsultens arbetssätt har förändrats eftersom arbetsuppgifter ersätts i takt med den tekniska utvecklingen (Brands & Smith 2016). Därav var förväntningarna av studiens resultat att påvisa branschens förändringar, samt vilka arbetsuppgifter som försvunnit respektive tillkommit. Förändringen som den tekniska utvecklingen medfört har bekräftats av studiens respondenter genom beskrivning av förändrade arbetssätt samt arbetsuppgifter. Ett digitaliserat arbetssätt är numera en vardag för de flesta redovisningskonsulter (Krafft & Kempe 2016). I studien framförs även att flertalet steg i arbetsprocesserna numera automatiserats samt digitaliserats där den främsta förändringen återfinns inom den löpande redovisningen (Krafft & Kempe 2016). Redovisningskonsulternas arbete som tidigare främst inneburit hantering av manuellt löpande bokföring har, i samband med digitaliseringen, avsevärt reducerats. Empirin har identifierat att den tekniska utvecklingen fortfarande samspelar med redovisningskonsulterna genom att fungera som komplement och förstärkning i arbetsprocessen. Exempelvis arbetsuppgiften kontering av leverantörsfakturor: Skillnaden här är att fakturan skannas in, där uppgifter tolkas och blir förtryckta direkt när fakturan finns i systemet. Redovisningskonsultens roll blir istället att göra en bedömning samt kontrollera att uppgifterna är korrekt tolkade. Detta bevisar att tekniken fortfarande fungerar som ett komplement till redovisningskonsulten, vilket stämmer överens med vad Krafft och Kempe (2016) i dagsläget ser som det mest fördelaktiga arbetssättet.

När det kommer till serviceyrken har det, som tidigare nämnt, visat sig att medarbetare med en akademisk utbildning tenderar att bli överflödiga i takt med den tekniska utvecklingen (Frey & Osborne 2017). Redovisningskonsulter har i dagsläget en stor efterfrågan på levererade tjänster och finner därför inte sitt arbete som hotat på grund av samhällets ökade digitalisering. Tvärtom, visar empirin att konsulter snarare ser att digitaliseringen möjliggör utveckling av sina tjänster, där mer tid exempelvis kan avsättas för kunder istället för administrering. Kraft och Kempe (2016) har tidigare påstått att den tekniska utveckling är på väg mot den tredje fasen där tekniken helt och hållet tar över den mänskliga faktorn. Enligt resultatet av denna studie bevisas motsatsen, där efterfrågan på den mänskliga faktorn fortfarande är aktuell. Detta framgår vara på grund av att det finns en fortsatt hög efterfrågan på redovisningskonsulternas tjänster samt möjligheten till tjänstutveckling i och med den tekniska utvecklingen.

5.2 Professionell identitet

I den teoretiska referensramen framgår det att den professionella identiteten avsevärt påverkas av dess omgivning, exempelvis arbetsmiljö och teknologi (Echeverri & Åkesson 2018). Den professionella omgivningen är därav väsentlig för utformande av den professionella identiteten (Wiles 2013). Med hänsyn till dessa teorier visar studiens empiri att den tekniska utvecklingen haft en påverkan på redovisningskonsulterna.

En av de främsta förändringarna inom den professionella identiteten som studiens resultat visar på är de kunskaper samt egenskaper redovisningskonsulterna besitter för att kunna utföra arbetet. Detta har bekräftats av studiens respondenter genom att arbetet huvudsakligen innefattar en god kunskap inom redovisning och IT samt en social kompetens. Samtidigt som en förmåga att hantera arbetets kontext krävs. Skulle en jämförelse göras, med respondenternas beskrivningar av yrkets kunskaper med Echeverri och Åkessons (2018) teorier, återfinns en tydlig anknytning. Empirin framhäver precis som Echeverri och Åkesson (2018) beskriver, tre centrala aspekter inom den professionella identiteten; specialiserad kunskap, social kompetens samt kognitiv förmåga. Respondenternas beskrivningar av yrkets verklighet tyder på att den professionella identiteten avsevärt påverkas av den tekniska utvecklingen.

Studios resultat visar varierande upplevelser kring det digitala arbetet, där några av respondenterna stegvis upplevt bristande kontroll. Den tekniska utvecklingen har tvingat konsulterna att förändra arbetssättet, där bristen av kontroll främst återfinns i den överblick som ett papper kan ge. Hur detta i sin tur påverkar den professionella identiteten kan skildras genom att beakta Johnsson och Lindgrens (2008) sex olika steg för att uppnå en profession. Att ett arbete ska utföras per automatik är ett av de steg författarna förespråkar för att uppnå en profession (Johnsson & Lindgrens 2008), som vår studie i detta fall visar en motsats när det kommer till det digitala arbetssättet. Vissa respondenter upplever snarare att det krävs en hel del arbete och tid innan det digitala arbetssättet ska kunna ske per automatik.

5.2.1 Specialiserad kunskap

Det har funnits indikationer på att redovisningskonsulternas yrkesroll allt mer övergår till att bli allt mer rådgivande och analytisk (Brands & Smith 2016). I enlighet med dessa indikationer tyder även vår studie på att den främsta förändringen innebär att redovisningskonsulterna arbetar mer inom rådgivning än med administrativa uppgifter. Gör en återkoppling till Echeverri och Åkessons (2018) teori kring den professionella identiteten, identifieras den tekniska utvecklingen som en anledning till varför den professionella identiteten förändras. Dessutom betraktas den tekniska utvecklingen ligga till grund för att yrkesroller övergår till alltmer stödjande (Echeverri & Åkesson 2018), vilket är i enlighet med studiens resultat. Detta visar på de likheter som återfinns i studiens resultat samt teorier för hur redovisningskonsulternas roll går från att arbeta administrativt till mer rådgivande.

Den professionella identiteten upprätthålls även legitim genom att besitta god kunskap inom arbetets utförande (Echeverri & Åkesson 2018). Det framgår i studiens resultat att konsulternas arbete innefattar grundläggande kunskaper inom redovisning i kombination med ett analytiskt tänkande samt kunskaper inom IT. När flertalet steg i arbetsprocesserna numera automatiseras där arbetet på så sätt standardiseras mer, visar vår studie på att kunskap inom redovisning till viss del försvinner. De arbetsuppgifter som tidigare utförts av konsulter

automatiseras, vilket resulterar i att förståelse för arbetets utförande riskerar att försvinna. Vår studie påvisar att en konsekvens av digitaliseringen är att grundläggande förståelse samt kunskap inom redovisning till viss del försvinner. Däremot övergår redovisningskonsulterna mot att arbeta mer företagsnära som en följd av den tekniska utvecklingen (Odia & Oke 2018; Heinzelmann 2018). Studiens resultat är likvärdigt gentemot dessa teorier där redovisningskonsulterna påvisat en positiv inställning till arbetets varierande arbetsuppgifter. Genom att konsulter numera arbetar mer företagsnära vilket kräver mer omfattande arbetsuppgifter, innebär det att andra kunskaper än endast inom redovisning krävs. Detta visar att den tekniska utvecklingen som en följd styr redovisningskonsulternas arbetsuppgifter mot andra uppgifter och en utveckling av dess tjänsteutbud. Vår studie stärker samtidigt att digitaliseringen gör att viss kunskap går till spillo, som tvingar konsulter att istället att bredda sina kunskaper som yrkesrollen idag kräver.

När kraven inom yrkesrollen utvecklas till mer än rena redovisningskunskaper samtidigt som konsulterna övergår till att arbeta mer digitalt, har respondenterna betonat vikten av anpassning till deras omgivning. Tveksamheter har som tidigare nämnt, riktats mot att om en automatiserad bokföringsprocess besitter förmågan att följa de lagar och regler som finns inom branschen och samtidigt förhålla sig till vad som är lönsamt för företaget (Brands & Smith 2016). I studiens resultat framförs det av redovisningskonsulterna ett stort fokus på att lagar och regler följs, där rättskunskap anges för att beskriva en bra redovisningskonsult. Det framgår även att det förekommer en bristande anpassning i rådande lagar gentemot den tekniska utvecklingen samt i redovisningskonsulternas arbetssätt. Detta återspeglar branschens snabba utveckling, då den historiskt inte varit synkroniserad med teknikutvecklingen (Doost 1999). Hur den professionella identiteten i samband med detta förhållit sig tyder vår studie på att omgivningen uppfattas som en begränsning. Återges detta till tidigare teori, där digitaliseringen betraktas vara en begränsning av medarbetarnas frihet på arbetsplatsen (Heinzelmann 2018), är detta i enlighet med vår studie.

5.2.2 Social kompetens

Social kompetens efterfrågas allt mer i branschen, där samtliga respondenter menar att det krävs en social kompetens i den rådgivande rollen. Enligt Echeverri och Åkesson (2018) anses den sociala kompetensen, samt en god know-how inom kundorientering, väsentlig inom servicebranscher. Bland redovisningskonsulterna framgår det att kunder övergår till att utföra en del tjänster själva och på så sätt integreras mer i arbetsprocessen. Som en följd av den tekniska utvecklingen övergår medarbetares arbetsuppgifter till att vara en stödjande roll, för de kunder som inte kan hantera de digitala lösningarna (Echeverri & Åkesson 2018). Vår studie tyder på att redovisningskonsulterna arbetar med alla typer av kunder, oavsett vilka digitala lösningar kunderna väljer. Konsulternas arbete utgörs mer av en stödjande samt rådgivande roll, där vår studie i enlighet med tidigare teori, tyder på att medarbetare tvingas att anpassa sig till omgivning (Echeverri & Åkesson 2018).

Som tidigare nämnt, kommer den tekniska utvecklingen inom en framtid att ersätta en stor del av de mänskliga arbetsuppgifterna med nya funktioner och lösningar (Krafft & Kempe 2016). I studiens resultat påvisas däremot att de mänskliga värdena uppskattas samt efterfrågas av marknaden. Det framförs även av respondenterna att framtidsstudier framtagit olika yrkesroller som förväntas att försvinna. Modeller, ekonomiassistenter samt redovisningskonsulter är tre exempel på de yrken som förväntas försvinna i samband med en teknisk utveckling. Trots dessa indikationer, lyfter respondenterna att den mänskliga faktorn

fortfarande efterfrågas i redovisningsbranschen. Utifrån dessa förutsättningar, tyder vår studie på en lucka mellan forskning samt studiens resultat. Den ökade efterfrågan på rådgivning, som den tekniska utvecklingen medför, resulterar i att värdet av den sociala kompetensen framhävs. Vår studie tyder på att digitalisering även medför ett förändrat sätt för redovisningskonsulterna att tillämpa kunskap på, då kundhantering allt mer sker genom digitala kommunikationsvägar. Detta indikerar även att andra krav ställs på redovisningskonsulterna då rådgivning samt kommunikation exempelvis sker via mejl.

Kundernas efterfrågan samt behov framhävs som betydelsefull för redovisningskonsulternas verksamhet. Detta eftersom kunder har valmöjligheten att välja bland flertalet redovisningsbyråerna att köpa tjänster ifrån. Respondenterna framhäver att beroende på hur digitalt en redovisningsbyrå arbetar, kan även avgöra vilken redovisningsbyrå som väljs av kunderna. Detta kan därför identifieras som en anledning till varför den tekniska utvecklingen hämmas, då vissa kunder inte efterfrågar de digitala lösningar som redovisningsbyråerna erbjuder. Två respondenter förklarar att företagen de jobbar på inte alltid anpassar sig efter sina kunders efterfrågan. I vår studie indikeras det på att det råder en viss problematik när kundernas efterfrågan inte alltid är i linje med byråernas digitala utbud.

Redovisningskonsulternas servicetjänster utgör en av de fyra fundamentala förutsättningar inom den professionella identiteten (Echeverri & Åkesson 2018). Den tekniska utvecklingen betraktas även vara en av de främsta faktorerna för hur arbetet hanteras (Heinzelmann 2018; Doost 1999). Som tidigare nämnt, har kundernas efterfrågan indikerats vara en anledning till varför den tekniska utvecklingen hämmas. Däremot tyder även vår studie på motsatsen. De respondenter som varit verksamma på mindre byråer där både arbetssätt och kunder är mindre digitala, där betraktas teknologin istället kunna hämma redovisningskonsulternas arbete. Vilka digitala tjänster redovisningsbyråerna besitter är varierande, där fokus slutligen handlar om hur redovisningskonsulterna skapar värde med kund. Därav indikerar vår studie, i enlighet med en av Echeverri och Åkessons (2018) fyra förutsättningar för den professionella identiteten, att redovisningstjänster är av stor vikt för huruvida konsulterna arbetar.

Det tydliggörs hur den sociala kompetensen utsätts för en del påfrestningar, där växelspelet mellan teknologi och omgivning avgör för hur redovisningskonsultens arbete utförs. I enlighet med tidigare teorier anses den sociala kompetensen vara ofrånkomlig inom redovisningsbranschen (Ahrens 1996). Detta innebär att det ställs högre krav på att redovisningskonsulterna även besitter denna typ av kompetens och behärskar kundorientering. När kraven på både kunskap och social kompetens tillsammans förändrats, som en följd av en teknisk utveckling, tyder vår studie att det är främst den kognitiva förmågan som slutligen utsätts för påfrestningar.

5.2.3 Kognitiv förmåga

Den kognitiva förmågan innebär medarbetarens tillvaro i sin professionella kontext, vilket både innebär hur redovisningskonsulterna uppfattar sin egna roll men även hur kunderna uppfattar sin roll (Echeverri & Åkesson 2018). Redovisningskonsulterna har påvisat ett mönster där dess kognitiva förmåga utsätts för en förändring men även för påfrestningar i samband med ett mer digitaliserat arbete. Detta är i enlighet med vad tidigare teorier bevisat gällande teknologins påverkan på den kognitiva förmågan hos medarbetare (Frey & Osborne 2017). Hur samspelet med digitala system skett samt hur anpassning hanteras av redovisningskonsulterna kan även anknytas till författarnas resultat (Frey & Osborne 2017).

Resultatet tyder även på att konsulterna både anpassat sitt arbetssätt och sin inställning till vad digitaliseringen medfört, där majoritet av konsulterna inte finner några nackdelar av digitaliseringens spridning.

Som tidigare nämnt har konsulterna upplevt en förändring av kundernas uppfattning kring sin yrkesroll. Det upplevs av tre respondenter att mer omfattande kunskaper efterfrågas av kunderna, samtidigt som det inte upplevs någon förändring för resterande respondenter. En tydlig koppling föreligger till Echeverri och Åkessons (2018) teori kring hur den individuella medarbetaren anpassar arbetet samt dess professionella identitet till olika förändringar. Vidare har respondenternas beskrivningar på hur kunderna uppfattar redovisningskonsulternas yrkesroll sammanfattningsvis resulterat i varierande upplevelser. Tidigare studier hävdar att teknologin har den främsta påverkan på konsulternas karriär samt deras arbetsutförande Heinzelmann (2018). Trots att denna studie visar på varierande indikationer på hur kunder upplever redovisningskonsulternas yrkesroll, kan tidigare teorier ifrågasättas om teknologin i detta avseende är den främsta orsaken till varför den professionella identiteten förändras.

Redovisningsbyråernas ledning har en stor påverkan på hur redovisningskonsulterna uppfattar det digitaliserade arbetet (Echeverri & Åkesson 2018; Heinzelmann 2018). Hur väl redovisningsbyråerna utbildar medarbetare inom de digitala arbetssätten, återspeglas i den professionella identiteten (Echeverri & Åkesson 2018). Respondenterna i denna studie beskriver att olika utbildningar löpande genomgås på arbetsplatsen. Återkopplas teorierna till hur respondenterna uttryckt sig angående deras upplevelse av det digitala arbetssättet, finner vi blandade upplevelser. Tre av sju respondenter upplever förlorad kontroll då vissa arbetsprocesser sker digitalt, samtidigt som resterande respondenter finner det digitaliserade arbetssättet bekvämt och fördelaktigt. Samtliga respondenter betonar att det beror på vilken personlighetstyp man har, i kombination med förändringsbenägenhet, som ligger till grund för hur digitaliseringen samt ett förändrat arbetssätt ska kunna accepteras. Echeverri och Åkesson (2018) lyfter att medarbetare genom deras identitet, speglar arbetets förutsättningar samt kvalitéer vilket är i enlighet med resultatet i vår studie. Tolkas konsulternas upplevelser och anknyts till Echeverri och Åkessons (2018) fyra förutsättningar, återfinns ytterligare en uppfattning om hur respektive arbetsmiljö påverkar konsulternas professionella identitet.

Resultatet av denna studie indikerar att de tre centrala aspekterna Echeverri och Åkesson (2018) framför har en anknytning till varandra. Empirin visar huvudsakligen att den specialiserade kunskapen tillsammans med den sociala kompetensen utgör den kognitiva förmågan. Den kunskap samt sociala förmåga redovisningskonsulterna besitter, avgör exempelvis hur kundvärde skapas. Vår studie har utgått från Echeverri och Åkessons (2018) beskrivning av den kognitiva förmågan som rör sig om redovisningskonsulternas bedömning samt förståelse av arbetet som avgör hur kundvärde skapas. Studiens empiri har som tidigare bekräftats, påvisat att den tekniska utvecklingen medfört förändringar i både den specialiserade kunskapen samt i den sociala kompetensen. Genom att digitaliseringen är i fortsatt utveckling föreligger en indikation på att konsultens arbetssätt i framtiden uteslutande kommer att ske digitalt. Detta samtidigt som rollen övergår till att bli mer rådgivande där kontakten mellan kund och konsult även här övergår till att bli helt digital. Digitala förändringar inom redovisningsbranschen tyder på att andra kunskaper krävs för att kunna hantera det dagliga arbetet. Dessa aspekter tillsammans med specialiserade kunskaper samt sociala kompetens, tyder i vår studie på att de ligger till grund för hur den kognitiva förmågan utspelar sig. Den kognitiva förmågan kan då vara betydligt beroende av de andra aspekterna.

Nuttman-Shwartz (2017) menar att professionell identitet innebär hur redovisningskonsulterna integrerar kunskap med värderingar i praktiken som är väsentliga till

yrket. Vi har från empirin fått ta del av beskrivningar som styrker denna definition där redovisningskonsulterna upplever att de aldrig slutar anamma nya kunskaper i yrket, dels för att kunderna efterfrågar andra tjänster men även att professionen utvecklas i sig. Därav krävs det att som redovisningskonsult konstant utveckling och anpassning, främst genom kunskap och social kompetens baserat på sin nuvarande kontext. Detta innebär att redovisningskonsulterna även behöver anpassa den professionella identiteten utefter arbetets utveckling. Den kognitiva förmågan kan huvudsakligen skildras i redovisningskonsulternas komplexa arbete, alltifrån att beakta deras inställning till det digitala arbetet men även konsulternas arbetssätt. Det som tydligt kan tolkas utifrån respondenternas beskrivningar är att teknologin haft en avsevärd påverkan på den professionella identiteten, där förändringsprocessen ännu inte är slut. Därför är det av väsentlighet att framförallt beakta det Nuttman-Shwartz (2017) betonat att den professionella identiteten påverkas av det växelspel som sker mellan redovisningskonsulterna samt dess miljö.

5.3 Förväntningar inför framtiden

Som tidigare nämnt har teorier lyfts kring redovisningskonsultens framtid, där forskare spekulerat kring om yrkesrollen överhuvudtaget kommer att finnas kvar. Dessa spekulationer visar även vår studie på att respondenterna haft. Empirin visar på att respondenterna inte upplever några hot av digitaliseringen i framtiden. I jämförelse med Krafft och Kempe (2016) som snarare ser att de mänskliga arbetsuppgifterna helt kommer att ersättas av digitaliseringen, visar vår studie på motsatsen. Studiens resultat tyder på att outsourcing i framtiden ökas, det vill säga medföra nya arbetsmöjligheter och en utveckling av dess tjänsteutbud.

Positiva aspekter kring branschens framtid har framförts av respondenterna. Vad resultatet i denna studie tyder på gällande vad framtiden kommer att medföra, kan jämföras med vad tidigare teorier resulterat i empirin. Teorier har exempelvis lyft att det skulle krävas för branschen att synkronisera med den tekniska utvecklingen för att kunna vara hållbar (Doost 1999), samt att en social kompetens även skulle vara nödvändig för redovisningskonsulternas arbete (Ahrens 1996). Dessa är ett fåtal exempel på teorier som stämt med vad framtiden resulterat i. Däremot förutspår även teorier att det mänskliga arbetet i framtiden ersätts av datorer samt robotar (Krafft & Kempe 2016), där redovisningsyrket helt kommer att försvinna. I vår studie indikerar empirin motsatsen. Hur den professionella identiteten påverkas av dessa framtidsspekulationer, återfinns främst i den kognitiva förmågan som utgör en självuppfattning av den professionella rollen. Resultatet i denna studie har påvisat att digitaliseringens approach snarare har medfört rädsla inför branschens framtid, än lyft dess fördelar och möjligheter. Detta tydliggör varför vissa redovisningskonsulter upplevt digitaliseringen som skrämmande och därav bromsat implementeringen av ett digitalt arbetssätt. Därav visar detta på hur stor påverkan omgivningen har på den professionella identiteten.

6 Diskussion

Avsnittet innehåller en diskussion av studiens resultat och analys i förhållande till tidigare studier och teorier. Diskussionen kommer härleda till studiens slutsatser.

Som tidigare nämnt förespråkar Johnsson och Lindgren (2008) sex olika steg för att uppnå en profession. Studiens analys har uppmärksammat frågan om redovisningsyrket kan klassificeras som en profession när resultatet visar på att respondenterna upplever en bristande kontroll på grund av ett mer digitaliserat arbete. Johnsson och Lindgren (2008) menar att respektive steg för att uppfylla en profession tar tid. Däremot kan frågan ställas om förutsättningar för att uppnå en profession ställts i förhållande till den hastighet som den tekniska utvecklingen i branschen har. Kan dessa sex olika steg utvecklas av individer i samma hastighet som den tekniska utvecklingen möjligtvis kräver? Vår studie tyder på att redovisningskonsulten som profession utsätts för konstanta förändringar på grund av den tekniska utvecklingen, vilket kan vara avgörande för professionen utifrån dessa teorier. I förhållande till Johnsson och Lindgrens (2008) teori anser vi inte att hänsyn tagits till hur fortgående den tekniska utvecklingen samt samhällets utveckling påverkar kriterierna av en profession. Vad detta innebär för redovisningskonsulternas profession går därför inte att avläsas i denna studie.

Resultatet av vår studie indikerar även att kriterierna som Johnsson och Lindgren (2008) lyfter för att uppnå en profession väcker diskussion kring innebörden av en profession. De kriterier som lyfts för att uppnå en profession är; *individens egna värderingar, reflektion över yrket, yrkesidentitet, arbetet sker per automatik* samt en *generell och specifik kompetens* (Johnsson & Lindgren 2008). De tre första kriterierna som framtas av Johnsson och Lindgren (2008) indikerar denna studie att dessa även kan uppnås vid arbeten som inte klassificeras som en profession. Vidare lyfter teorin att arbetet ska ske *per automatik* som ett av de slutliga stegen för att uppnå en profession, där resultatet av vår studie ifrågasätter Johnsson och Lindgrens (2008) professionskriterier. Utifrån ett perspektiv från det generella arbetslivet, förutsätts det att ett arbete efter en viss period utförs relativt självständigt samt per automatik oavsett om det klassificeras som en profession eller inte. Att förutsättningen *per automatik* återfinns i Johnsson och Lindgrens (2008) professionsteori, ifrågasätts därför av vår studie.

Det slutliga steget i Johnsson och Lindgrens (2008) teori *generell och specifik kompetens*, anses det däremot kunna relateras till vad en profession innebär. En specifik kompetens inom yrket kan återkopplas till Brante (2009) samt Greenwoods (1957) definitioner av en profession, då forskarna kopplar profession till akademi samt en specifik kunskap. Vad dessa indikationer pekar mot gällande redovisningskonsulternas yrke visar vår studie följande: I enlighet med Brantes (2009) och Greenwoods (1957) definitioner av en profession, relaterar även vår studie professionsbegreppet med en hög akademisk kunskap inom yrket. Det innebär exempelvis att en redovisningskonsult med en viss kunskap ska kunna hantera arbetets komplexa miljö med dess varierande krav och uppgifter. Arbetets dagliga basis kan därför inte alltid hanteras och ske per automatik. Detta ytterligare en anledning till varför Johnsson och Lindgrens (2008) teori ifrågasätts. Teorin lyfter att det tar tid att besitta kunskaper kring yrkets komplexitet, vilket baseras på att arbetet är inpräntat och sker per automatik (Johnsson & Lindgrens 2008). Förhållandevis kan vi instämma med teorin kring att en specifik kunskap uppnås genom att behärska ett arbete. Vår studie indikerar däremot att ett yrke med dess komplexitet innefattar olika typer av uppgifter som kräver en förmåga att kunna hantera det

som arbetet medför. Givetvis behövs en grundläggande kunskap inom yrket, däremot förutsätter ett komplext arbete en viss flexibilitet. Detta indikerar vår studie på då respondenterna lyfter hur deras roll utvecklats till att bli en mer problemlösande roll i olika situationer, som kräver en förmåga att kunna bemöta det yrket medför. Detta har resulterat i att redovisningskonsulternas nya kunskaper upplevs fortsätta anammas i arbetet, som mer baseras på kunskaper än inom redovisning. I samband med en ökad digitalisering som resulterat i att redovisningskonsulternas yrkesroll förändrats, indikerar resultatet av vår studie att redovisningsyrket blivit mer komplext. Det blir tydligt att kriterier för att klassificera ett yrke som en profession ständigt kommer att utvecklas med samhällets fortgående förändrade krav och värderingar. Därav har en förståelse byggts upp för Johnsson och Lindgrens (2008) kriterier i teorin som tenderar att medföra ifrågasättningar för oss under studien. Om denna studie bortser från att endast förhålla till Johnsson och Lindgrens (2008) professionsteori samt lyfta andra definitioner av profession, indikerar vår studie att redovisningsyrket kan klassificeras som en profession.

Echeverri och Åkessons (2018) teori är i denna studie utgångspunkten vid fördjupning av den professionella identiteten. Ytterligare teorier som framtagits i studien gällande den professionella identiteten har främst lyft huruvida medarbetaren själv uppfattar yrkesrollen och arbetet. Fokus har legat på redovisningskonsulternas interna samt personliga ställningstaganden i arbetets kontext som avgör hur värde skapas med kund (Echeverri & Åkesson 2018; Frey & Osborne 2017; Nuttman-Shwartz 2017). Teorierna tolkas som att redovisningskonsulterna besitter mycket ansvar i hur arbetet resulterar, där den yttre omgivningen uppfattas inte ha likvärdiga effekter på den professionella identiteten. Resultatet i denna studie har i enlighet med dessa teorier framhävt hur redovisningskonsulterna tar sig i förhållande till ett mer digitaliserat arbete. Empirin har även styrkt hur medarbetarnas interna kognitiva processer avgör hur arbetet hanteras. Vi vill däremot lyfta hur den yttre omgivningen successivt legat till grund för förändringen av redovisningskonsulternas arbete. En fråga om legitimitet upplevs vara i fokus som en följd av den tekniska utvecklingen. Den fortgående digitaliseringen har varit revolutionerande i samhället, där redovisningsbranschen är ett tydligt exempel på en bransch som tvingats följa denna utveckling. Detta tolkas vara i fråga om att kunna bibehålla legitimitet. Empirin i denna studie visar att vissa respondenter påvisat en reaktion som en följd av en teknisk utveckling då konsulterna inte finner ett digitalt arbete bekvämt, men trots detta behövt anamma och lära sig nya arbetssätt. I detta kan bristande implementering från redovisningsbyråernas ledning vara en effekt, då vissa konsulter inte upplever arbetet bekvämt. Återkopplas detta till Echeverri och Åkessons (2018) fyra förutsättningar för den professionella identiteten, instämmer även vår studie med vikten av en god organisationsledning som en förutsättning för redovisningskonsulterna.

Därför belyser vår studie huruvida den yttre omgivningen medför en stor påverkan på organisationer, som i sin tur påverkar medarbetarna. Vikten av legitimitet framhävs som orsak till varför organisationer förändras, som därefter utsätter medarbetare till att anpassa sig. Detta gör att den professionella identiteten i slutändan påverkas. I vår studie instämmer vi med de fyra förutsättningar framtagna av Echeverri och Åkessons (2018) för den professionella identiteten. *Teknologi, arbetsmiljö, organisationens ledning och medarbetarnas servicetjänster* är väsentliga för vår studie. Däremot lyfter resultatet i vår studie att teorierna som denna studie baseras på, tenderar att tappa helhetssynen mellan den yttre omgivningen och den professionella identiteten. Ett exempel som skildrar vår mening är huruvida organisationens implementering av ett mer digitaliserat arbete faktiskt slutligen påverkar individerna. Genom vår undersökning framhäver teorierna snarare den yttre omgivningen och den professionella identiteten som två separata fenomen där sambandet mellan dessa förloras. Givetvis är vikten av förståelse för respektive grund väsentlig. Däremot förloras en viss

förståelse för den koppling som anses vara av vikt att belysa, främst gällande frågor som berör implementering i organisationer. Detta anses även vara viktigt att belysa inför framtida implementeringar.

7 Slutsatser

I detta kapitel besvaras studiens forskningsfrågor och förslag till vidare forskning presenteras med studiens resultat och analys som utgångspunkt.

I denna studie kan slutsatser dras om hur digitaliseringen påverkat redovisningskonsultens professionella identitet. Som påvisat har redovisningskonsultens arbetsuppgifter och arbetsätt förändrats till att bli allt mer digitaliserat och automatiserat. Den största förändringen har skett kring arbetsuppgifter som innefattar löpande redovisning, medan de mer kvalificerade arbetsuppgifterna som bokslut, årsredovisningar och deklARATIONER inte påverkats i lika stor omfattning. Redovisningskonsulterna och dess digitala verktyg kompletterar varandra, där omfattningen påverkas av vilken typ av arbetsuppgift som utförs. Som en följd av detta har redovisningskonsultens professionella identitet influerats.

I denna studie har tre aspekter (specialiserad kunskap, social kompetens och kognitiv förmåga) i den professionella identiteten uppmärksammats, som även visar att en koppling till varandra finns. Trots detta har respektive aspekt även enskilda förändringar som identifierats. Den specialiserade kunskapen har genomgått en förändring. Redovisningskonsulterna går från att arbeta mycket administrativt till att idag arbeta mer rådgivande samt i den operativa verksamheten hos sina uppdragsgivare. Genom detta krävs att konsulterna inte endast har kunskaper inom redovisning då kunskapsbasen har tvingats breddas. Konsulterna behöver analytiska och sociala kunskaper, då redovisningen tillhandahålls i realtid och rådgivning ofta efterfrågas från kunderna. Detta innebär att redovisningskonsulterna idag använder ett förändrat tillvägagångssätt vid utförandet av arbetet. Trots en förändring vid kunskapsstillämpning är grundläggande kunskap inom redovisning fortfarande fundamental för redovisningskonsulterna.

Numera efterfrågas mer rådgivande tjänster från marknaden där konsulter främst går mot att finnas tillgängliga för att tolka information som tekniska lösningarna tagit fram. Det framgår även att mänskliga värden allt högre värderas av marknaden eftersom digitaliserade processer saknar denna egenskap. Som ett resultat på grund av den tekniska utvecklingen krävs nu att redovisningskonsulternas sociala kompetens ökar.

Resultatet i denna studie visar att redovisningskonsulternas specialiserade kunskap samt sociala kompetens avgör huruvida den kognitiva förmågan utspelar sig. När redovisningskonsulternas övergår till en mer rådgivande roll innebär det att det krävs andra förutsättningar, som beror på arbetssituation. Det innebär att den aspekt som främst påverkas av digitaliseringen är den kognitiva förmågan. Vi kan därav dra slutsatsen att den ökade digitaliseringen har påverkat den kognitiva förmågan i den mån att konsultens sätt att tillämpa kunskap och kompetens har skiftat. Baserat på studiens empiri samt tidigare teorier kan vi därav dra slutsatsen att redovisningsyrket kan klassificeras som en profession.

Trots att tidigare teorier indikerat att redovisningskonsulternas yrkesroll i framtiden kommer att försvinna, har vår studie snarare bekräftat att digitaliseringen öppnar upp för nya arbetsmöjligheter. Slutsatsen som dras är därmed att redovisningskonsulternas professionella identitet påverkas av den tekniska utvecklingen, där professionens framtid anses vara ljus.

7.1 Förslag på vidare forskning

Redovisningsbranschen är i kontinuerlig förändring vilket gör ämnet ständigt aktuellt att studera. Under studien har många intressanta aspekter kring digitalisering påträffats. I denna studie har fokus varit på hur digitalisering påverkat redovisningskonsulters professionella identitet. Redovisningskonsulterna i studien har arbetat på redovisningsbyråer i olika storlek. För fortsatt forskning föreslår vi att göra en jämförande studie om det finns någon skillnad i digitaliseringens utveckling i stora och små redovisningsbyråer. Kan viljan till förändring och utveckling kopplas till organisationens storlek?

Ytterligare ett intressant ämne att studera är huruvida en kommande generationsväxling i både medarbetare och kundbas kommer att påverka redovisningsbranschen. Det har framkommit i studiens intervjuer att det är en faktor som påverkar inställningen till att använda sig av de digitala verktyg som finns. Slutligen indikerar denna studie på hur rådande lagar inom branschen inte synkroniserats med den tekniska utvecklingen, även om redovisningsbranschen tydligt genomgår en förändring. Vi finner det därför intressant att fortsatt studera hur lagar och regler i Sverige hindrar digitaliseringens utveckling och hur dessa lagar bör anpassas efter teknik och arbetssätt.

8 Källförteckning

Ahrens, T. (1996). Styles of accountability. *Accounting, Organizations and Society*, 21(2), ss. 139–173. doi: 10.1016/0361-3682(95)00052-6

Alsharari, N. M. & Al-Shboul, M. (2019). Evaluating qualitative research in management accounting using the criteria of ‘convincingness’. *Pacific Accounting Review (Emerald Group Publishing Limited)*, 31(1), ss. 43-62. doi: 10.1108/PAR-03-2016-0031

Axelsson, B. (1998). *Företag köper tjänster*. Stockholm: SNS Förlag

Brands, K. & Smith, P. (2016). READY OR NOT, HERE COMES ACCOUNTING AUTOMATION. *Strategic Finance*, 97(9), ss. 70–71.

Brante, T. (2009). Vetenskap för profession. I Lindh, M. (red.) *Vad är en profession? – Teoretiska ansatser och definitioner, Rapport 8*. Borås: Högskolan i Borås. ss. 15-34.

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska Forskningsmetoder*. 3. uppl., Malmö: Liber AB.

Carlsson, J. (2018). *Digitalisering och redovisning - Redovisningskonsultens framtid*. <https://www.ageras.se/blogg/framtidens-redovisningskonsult-jobb-i-en-digitaliserad-omvardld> [2019-02-27]

Chen, H-J., Yan Huang, S., Chiu, A-A. & Pai, F-C. (2012). The ERP system impact on the role of accountants. *Industrial Management & Data Systems*, 112(1), ss. 83–101. doi: 10.1108/02635571211193653

Creswell, J. W. (2014). *Research design : qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. 4. uppl., Los Angeles: Sage Publications.

Creswell, J. W. & Poth, C. N. (2017). *Qualitative inquiry & research design : choosing among five approaches*. 4. uppl., Los Angeles: Sage Publications.

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory*. 2. uppl., Maidenhead: McGraw-Hill Education

Dimitriu, O. & Matei, M. (2014). A new paradigm for accounting through cloud computing. *Procedia economics and finance*, 15, ss. 840-846. doi: 10.1016/S2212-5671(14)00541-3

Doost, R. K. (1999). Computers and accounting - where do we go from here. *Managerial auditing journal*, 14(9), ss. 487-488. doi:10.1108/02686909910301574

Echeverri, P. & Åkesson, M. (2018). Professional identity in service work: Why front-line employees do what they do. *Journal of Service Theory and Practice*, 28(3), ss. 315-335. doi: 10.1108/JSTP-11-2016-0212

Eichhorst, W., Hinte, H., Rinne, U. & Tobsch, V. (2017). How Big is the Gig? Assessing the Preliminary Evidence on the Effects of Digitalization on the Labor Market **. *Management Revue*, 28(3), ss. 298–318. doi: 10.5771/0935-9915-2017-3-298

Eklund, G. (2012). *Intervju som datainsamlingsmetod*.
<https://www.vasa.abo.fi/users/geklund/PDF/Intervjuer.pdf> [2019-04-21]

FAR (u.å.). *Vad gör en auktoriserad redovisningskonsult*.
<https://www.far.se/medlemskategorier/redovisningskonsult/vad-gor-en-auktoriserad-redovisningskonsult/> [2019-02-10]

Fortnox (u.å.). *Om Fortnox*. <https://www.fortnox.se/om-fortnox/> [2019-05-05]

Frey, C. B. & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. *Technological Forecasting & Social Change*, 114, ss. 254-280. doi: 10.1016/j.techfore.2016.08.019

Fölster, S. (2014). *Vartannat jobb automatiseras inom 20 år - utmaningar för Sverige* (Stiftelsen för strategisk forskning 2014). Stockholm: Stiftelsen för strategisk forskning.
<https://strategiska.se/app/uploads/varannat-jobb-automatiseras.pdf>

Greenwood, E. (1957). Attributes of a Profession. *Social Work*, 2(3). doi: [10.1093/sw/2.3.45](https://doi.org/10.1093/sw/2.3.45)

Heinzelmann, R. (2018). Occupational identities of management accountants: the role of the IT system. *Journal of Applied Accounting Research*, 19(4), ss. 465–482. doi: 10.1108/JAAR-05-2017-0059

Ibarra, H. (1999). Provisional Selves: Experimenting with Image and Identity in Professional Adaptation. *Administrative Science Quarterly*, 44(4), ss.764–791. doi: 10.2307/2667055

Johnsson, L. & Lindgren, H. (2008). Yrkesroll och professionalitet. I Bernler, G. & Cajvert, L. (red.) *Psykosocialt arbete: idéer och metoder*. Stockholm: Natur och kultur.

Kattström, D. (2016). *Digitaliseringen förändrar hela vår värld*.
<https://www.forskning.se/2016/04/12/digitaliseringen-forandrar-hela-var-varld/>
[2019-04-08]

Kempe, M. (2013). *Framtidens rådgivning, redovisning och revision - En resa mot år 2025*. Stockholm: Kairos Future. <https://www.far.se/globalassets/pdf-ovrigt/branschen-2025/framtidens-radgivning-redovisning-och-revision---kairos-futures-rapport.pdf>

Krafft, G. & Kempe, M. (2016). *Nyckeln till framtiden - framtidens redovisning, revision och rådgivning i det digitala landskapet*. Stockholm: Kairos Future.
https://www.far.se/globalassets/trycksaker-pdf/nyckeln-till-framtiden_uppslag.pdf

Mills, A. J., Durepos, G. & Wiebe, E. (2010). *Encyclopedia of case study research*. Los Angeles: SAGE Publications, Inc.

Nuttman-Shwartz, O. (2017). Rethinking Professional Identity in a Globalized World. *Clinical Social Work Journal*, 45(1), ss. 1–9. doi: 10.1007/s10615-016-0588-z

Odia, J. & Oke, R. (2018). Change in Management Accountant Roles: A Comparative Study of Two Public Sector Organizations in Nigeria. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 4(3), ss. 198–222.

Pacurari, D. & Nechita, E. (2013). SOME CONSIDERATIONS ON CLOUD ACCOUNTING. *Studies and Scientific Researches: Economics Edition*, 18(12). doi: [10.29358/sceco.v0i18.227](https://doi.org/10.29358/sceco.v0i18.227)

Reinecker, L. & Jörgensen, P. (2017). *Att skriva en bra uppsats*. 4. uppl., Stockholm: Samfundslitteratur och Liber AB.

Rozario, A. & Vasarhelyi, M. (2018). How Robotic Process Automation Is Transforming Accounting and Auditing. *The CPA Journal*, 88(6), ss. 46–49.

SRF Konsulterna (u.å.a). *Redovisningskonsult - ett framtidsyrke*.
<https://www.srfkonsult.se/studerande/redovisning/redovisningskonsult-ett-framtidsyrke/>
[2019-02-15]

Sveningsson, S. & Alvesson, M. (2003). Managing Managerial Identities: Organizational Fragmentation, Discourse and Identity Struggle. *Human Relations*, 56(10), ss. 1163–1193. doi: 10.1177/00187267035610001

Visma & Wenderfalck. (2017). *Det digitala samhället* (Visma 1:2017). Sverige: Visma.
https://www.visma.se/globalassets/global/se/det-digitala-samhallet/ladda-ner-rapporten/visma-det-digitala-samhallet_web.pdf

Wiles, F. (2013). 'Not Easily Put Into a Box': Constructing Professional Identity. *Social Work Education*, 32(7), ss. 854–866. doi: 10.1080/02615479.2012.705273

Zhang, L. E. & Guttormsen, D. S. A. (2016). 'Multiculturalism' as a key methodological challenge during in-depth interviewing in international business research. *Cross Cultural & Strategic Management*, 23(2), ss. 232–256. doi: 10.1108/CCSM-07-2014-0084

9 Bilagor

9.1 Mail till redovisningskonsulter

Hej,

Vi är tre studenter från Högskolan i Borås som studerar sista året på Ekonomiprogrammet. Vi har precis börjat skriva vårt examensarbete om digitaliseringens inverkan på redovisningsbranschen. Just nu söker vi personer som kan medverka i vår studie och kontaktar därför dig. Vi vill intervjua dig eller någon av dina kollegor med befattningen auktoriserad redovisningskonsult om ert dagliga arbete och användning av digitala verktyg. Vi önskar att hålla intervjun på ert kontor i mitten av april.

Upplägg för intervjun:

Intervjun utförs anonymt för dig personligen och för er som företag. Om frågor uppfattas vara känsliga behöver de inte besvaras. En intervju med dig skulle var väldigt betydelsefull för oss, då vi skulle få värdefullt empiriskt material till vår studie. Vi hoppas att du vill träffa oss och delta i vår intervju som kommer vara ungefär 1 timme.

Vi har full förståelse för ert begränsade schema eftersom ni befinner er i en hektisk period. Vi är därför väldigt anpassningsbara och uppskattar er tid.

Tack för er tid!

Hälsningar,
Anna Eklund, Annica Thai & Maja Wikström

9.2 Intervjuguide

Bakgrund och inledande frågor

Vi börjar intervjun med att berätta syftet med undersökningen, vad resultatet ska användas till samt tydliggöra att både respondent och företaget respondenten arbetar på behålls anonyma.

- Godkänner du att intervjun spelas in?
- Hur många år har du arbetat inom redovisningsbranschen?
- Hur länge har du arbetat på denna arbetsplats?
- Hur många anställda är ni?
- Vad är din roll på företaget och dina främsta arbetsuppgifter?
- Vad innebär digitalisering för dig?

Digitalisering i arbetet

- Har du märkt av en ökad digitalisering inom branschen under din tid som verksam?
- Om ja, hur har det påverkat ditt dagliga arbete?
- Vilka digitala verktyg/lösningar använder ni idag?
- Vad ser du som de främsta fördelarna med de digitala lösningar som ni använder?
- Finns det några nackdelar?
- Vad gör ni fortfarande manuellt?
- Vad ser du är anledningen till att ni fortfarande gör det manuellt?
- Inom vilket arbetsområde tycker du att den främsta förändringarna har skett?
- Har arbetsuppgifter tillkommit eller försvunnit på grund av en ökad digitalisering?

Professionell identitet

- Hur bör en bra redovisningskonsult vara?
- Har du genomgått någon utbildning kring digitalisering av arbetsuppgifter?
- Ser du att digitaliseringen medför konsekvenser på kompetenskraven för de verksamma inom redovisningsbranschen?
- Upplever ni att kvaliteten på ert arbete förändrats i och med digitalisering?
- Upplever du att er digitalisering påverkat era kunder på något sätt? Om ja, hur?
- Upplever du att kundernas förväntningar på din yrkesroll och levererade tjänster har förändrats?
- Finns en ökad efterfrågan från marknaden på ytterligare tjänster än redovisning?
- Upplever du att din yrkesroll har förändrats?
- Hur väl litar du på de digitala lösningar?

Framtiden

- Hur tror du att framtidens redovisning kommer att se ut?
- Hur ser du på framtiden för redovisningsyrket, vilka möjligheter respektive hot finns det?



HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se